

LWR-4101-01/11
Nr ewid. 150/2011/P11176/LWR

Informacja o wynikach kontroli

UDZIELANIE POMOCY POSZKODOWANYM W WYNIKU POWODZI WYSTĘPUJĄCYCH W 2010 R.

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Delegatury NIK we Wrocławiu
Piotr Miklis

Akceptuję:
Marian Cichosz
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:
Jacek Jezierski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Warszawa, dnia 20.12.2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

1. WPROWADZENIE.....	4
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	5
2.1 Ocena kontrolowanej działalności	5
2.2 Uwagi końcowe i wnioski	7
3. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE.....	8
3.1 Uwarunkowania i charakterystyka stanu prawnego.....	8
3.2 Wyniki kontroli.....	10
3.2.1 Działania organów administracji publicznej dla zinwentaryzowania i oszacowania wielkości strat wyrządzonych przez powódź oraz ustalenia zakresu niezbędnej pomocy.....	10
3.2.2 Wykorzystanie przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego środków na pomoc dla powodzien.....	15
3.2.3 Sprawowanie przez organy administracji publicznej nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem środków przeznaczonych na pomoc dla powodzien	33
4. INFORMACJE DODATKOWE	37
4.1 Przygotowanie kontroli	37
4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	38
5. ZAŁĄCZNIKI.....	41

Temat kontroli

Udzielanie pomocy poszkodowanym w wyniku powodzi występujących w 2010 r.

Numer kontroli: P/11/176

Kontrola planowa, koordynowana, podjęta z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli w związku z postulatami w tym zakresie zgłoszonymi przez Sejmową Komisję do Spraw Kontroli Państwowej, Sejmową Komisję Finansów Publicznych oraz przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny udzielania przez administrację rządową i samorządową pomocy osobom poszkodowanym w wyniku powodzi występujących w 2010 r., w tym jej skuteczności w świetle potrzeb, które nie zostały do dnia zakończenia kontroli zaspokojone.

W szczególności ocenie poddano:

1. Działania podjęte przez organy administracji publicznej dla zinwentaryzowania strat, ich oszacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym.
2. Legalność, gospodarność, rzetelność i celowość wykorzystania (pozyskania, rozdziału i zagospodarowania) środków pomocowych przeznaczonych dla powodziarn¹⁾.
3. Sprawowanie nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem przyznanych środków.

Okres objęty kontrolą

Od wystąpienia powodzi w 2010 r. do dnia zakończenia kontroli w poszczególnych jednostkach.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono w okresie

Od 17 stycznia do 4 maja 2011 r.

Kontrolą objęto

38 jednostek w 8 województwach²⁾, w tym 8 urzędów wojewódzkich, 15 urzędów gmin (miast) oraz działających w tych gminach ośrodków pomocy społecznej.

¹⁾ W jednostkach samorządu terytorialnego realizacja szczegółowego celu Nr 2 z wyłączeniem kryterium celowości.

²⁾ Dolnośląskim, kujawsko pomorskim, lubelskim, małopolskim, mazowieckim, opolskim, śląskim i świętokrzyskim.

2.1 Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działania dotyczące udzielania pomocy poszkodowanym przez powódzie w 2010 r.³⁾

Oceny cząstkowe

Na ogólną ocenę składają się oceny szczegółowe, w których Izba pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości ocenia:

1. działania podjęte przez organy administracji publicznej dla zinventaryzowania i oszacowania wielkości strat wyrządzonych przez powódź oraz ustalenia zakresu niezbędnej pomocy,
2. wielkość udzielonej pomocy i sposób wykorzystania przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego środków na pomoc dla powodziar,
3. sprawowanie przez organy administracji publicznej nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem środków przeznaczonych na pomoc dla powodziar z budżetu państwa i dotacji innych jednostek samorządu terytorialnego oraz nad wykorzystaniem darowizn przekazywanych za pośrednictwem dotkniętych powodzią gmin przez różne podmioty gospodarcze, instytucje lub osoby fizyczne.

Uzasadnienie ocen

1. Organy administracji publicznej (rządowej i samorządowej) z niżej

opisanymi wyjątkami rzetelnie podejmowały działania dla zinventaryzowania i oszacowania wielkości strat wyrządzonych przez powódź oraz ustalenia zakresu niezbędnej pomocy.

Wyjątek od powyższej zasady stanowiła nierzetelna weryfikacja wniosków o dotacje złożonych przez dwie gminy: wnioski jednej z nich zaakceptowano pomimo tego, że do przewidywanych nakładów na remonty i odbudowę domów doliczono zawyżoną stawkę podatku VAT, a wniosek drugiej gminy zaakceptowano, choć nie uwzględniono w nim wycen rzeczoznawców. Skutkiem tego było przyznanie tym gminom dotacji zawyżonych o 2.021,7 tys. zł⁴⁾.

Szacowanie szkód w poszczególnych gminach nie było jednolite, co było spowodowane m.in. tym, że prawie wszystkie skontrolowane gminy bądź nie posiadały planów zarządzania kryzysowego (2 przypadki) bądź posiadały plany, w których nie uregulowano zasad i trybu ocenia i dokumentowania szkód w mieniu mieszkańców (11 przypadków). Tymczasem posiadanie opracowanych i wdrożonych do stosowania procedur zarządzania kryzysowego wyeliminowałoby ryzyko ustalania zasad szacowania szkód pod presją czasu i w sposób odmienny w każdej gminie.

2. Wielkość środków z rezerw budżetu państwa przeniesiona w 2010 r.

³⁾ W 4-stopniowej skali stosowanej przez NIK, obejmującej oceny: pozytywną, pozytywną pomimo stwierdzonych uchybień, pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywną.

⁴⁾ Co stanowiło 3,8% dotacji dla tych gmin i niespełna 0,4% ogółu dotacji przekazanych w objętych kontrolą ośmiu województwach na udzielanie pomocy bezpośrednio poszkodowanym przez powódź.

do budżetów województw na zadania dotyczące udzielania pomocy poszkodowanym przez powodzie była wystarczająca w stosunku do potrzeb wynikających z szacunków poniesionych strat i realnych możliwości usuwania szkód w budynkach mieszkalnych przed zakończeniem 2010 r.

W objętych kontrolą województwach wsparcie dla powodzian w 2010 r. osiągnęło łączną wysokość 575.815 tys. zł., z czego sumę 569.059 tys. zł wypłacono poszkodowanym w formie zasiłków m.in. na pomoc dla ponad 37 tys. osób lub rodzin⁵⁾, które poniosły straty w gospodarstwach domowych i nie mogły zaspokoić niezbędnych potrzeb życiowych w oparciu o posiadane środki własne (tzw. zasiłki do 6 tys. zł) oraz na naprawę zniszczeń spowodowanych przez żywioł w ponad 14,4 tys. budynkach i lokalach mieszkalnych.

Środki te zostały co do zasady wykorzystane w sposób legalny, rzetelny i gospodarny. Wyjątki od tej reguły miały incydentalny charakter, wystąpiły w 7 gminach i dotyczyły wypłaty zasiłków w nadmiernej wysokości (łącznie 1.472,5 tys. zł), z naruszeniem obowiązujących procedur (576,8 tys. zł), wykorzystania dotacji niezgodnie z ich przeznaczeniem (5,1 tys. zł) oraz dwukrotnej wypłaty zasiłku w wysokości

96,2 tys. zł, skutkującej nieterminowym zwrotem tej kwoty na rachunek dochodów budżetu państwa. Łączna kwota powyższych nieprawidłowości dotyczyła zatem 0,8% dotacji wykorzystanych przez kontrolowane gminy na pomoc powodzianom.

Powszechny natomiast charakter miało zjawisko wydłużania – z przyczyn leżących po stronie organów administracji – postępowania administracyjnego w sprawach o przyznanie zasiłków – spośród zbadanych w trakcie kontroli przypadków przyznania zasiłków 384 rodzinom (5% ogółu poszkodowanych w skontrolowanych gminach), w ponad 30% próby nie dotrzymano jednomiesięcznego terminu załatwiania spraw powodzian, określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego⁶⁾ oraz w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r.⁷⁾

Oceniając pozytywnie skuteczność udzielania pomocy poszkodowanym przez powodzie z 2010 r., NIK zwraca jednakże uwagę, że inicjując i prowadząc działania na rzecz tych osób organy administracji samorządowej opierały się na niestanowiących źródła prawa wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, których wydanie było konieczne ze względu na brak stosownych przepisów powszechnie obowiązujących. Brak jednolitych wyznaczników

⁵⁾ Wykazanych w sprawozdaniach „Pomoc przyznana osobom i rodzinom poszkodowanym w wyniku powodzi, obsunięcia się ziemi lub huragan w 2010 r.” sporządzonych na 31 grudnia 2010 r. do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

⁶⁾ Dz.U z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁷⁾ Dz.U. Nr 123, poz. 835 ze zm.

prawnych skutkowań m.in. tym, że niektóre sprawy związane z przyznawaniem i wypłatą zasiłków były załatwiane w odmienny sposób pomimo takich samych uwarunkowań faktycznych.

3. Uchybienia i nieprawidłowości wystąpiły w trakcie sprawowania nadzoru organów administracji publicznej nad wykorzystaniem środków przeznaczonych na pomoc dla powodzi – jeden z Wojewodów nie podjął bowiem kontroli rozliczania zasiłków na usuwanie szkód w budynkach, a w 11 skontrolowanych gminach nie uwzględniono w systemie kontroli zarządczej wykorzystywania dotacji z budżetu państwa, innych jednostek samorządu terytorialnego lub środków pozyskanych w wyniku darowizn.

2.2 Uwagi końcowe i wnioski

W związku z podjętą przez Rząd RP w maju 2011 r. inicjatywą ustawodawczą dla kompleksowego uregulowania spraw dotyczących usuwania skutków powodzi, w wyniku której Sejm uchwalił ustawę z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi⁸⁾ (patrz strony 30–32 niniejszej informacji) Najwyższa Izba Kontroli rezygnuje z formułowania wniosków *de lege ferenda*.

Uwzględniając wyniki kontroli – niezależnie od konieczności pełnej reali-

zacji wniosków pokontrolnych przekazanych kierownikom kontrolowanych jednostek, w celu uzyskania poprawy w zakresie kontrolowanej działalności, NIK wnioskuje do:

- wojewodów:

o kontrolę wykorzystywania pomocy z dotacji budżetu państwa na 2010 r. oraz na 2011 r. ze szczególnym uwzględnieniem przebiegu rozliczeń zasiłków przyznanych na usunięcie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych,

- wójtów, burmistrzów, prezydentów miast:

- *o sporządzenie brakujących planów zarządzania kryzysowego,*
- *o ujęcie w gminnych planach zarządzania kryzysowego zasad oraz trybu oceniania i dokumentowania szkód uwzględniających mienie mieszkańców gmin, stosownie do przepisu art. 5 ust. 2 pkt 3 lit i ustawy z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,*
- *o objęcie ewidencją księgową zarówno przychodów jak i rozchodów otrzymywanych nieodpłatnie darów rzeczowych przeznaczonych dla ofiar klęsk żywiołowych,*
- *o rozporządzanie dotacjami od innych j.s.t. oraz darami finansowymi i rzeczowymi po ustaleniu jednoznacznych kryteriów ich rozdziału ofiarom klęsk żywiołowych.*

⁸⁾ Dz.U. Nr 234, poz. 1385.

3.1 Uwarunkowania i charakterystyka stanu prawnego

Do czasu wystąpienia powodzi w Polsce nie było przepisów kompleksowo regulujących kwestie pomocy osobom poszkodowanym w wyniku klęsk żywiołowych, w tym powodzi. Podstawę prawną umożliwiającą wsparcie powodzian przez państwo bezpośrednią pomocą finansową w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy, stanowią przepisy art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁹⁾ dopuszczające przyznanie bezzwrotnego zasiłku celowego osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej, niezależnie od dochodu tej osoby lub rodziny. Jednakże przepisy te, poza ogólnym określeniem okoliczności w których i komu zasiłek celowy przysługuje, **nie precyzują istotnych w przedmiotowej sprawie kwestii, w tym sposobu i trybu określenia wysokości zasiłku.** Pozostawiają zatem organowi przyznającemu zasiłek mającą korupcjogenny charakter dowolność w ustaleniu jego wysokości, z zastrzeżeniem zachowania jego celu, który można wywieść z art. 3 ust. 1 ww. ustawy, iż jest nim wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb, w tym mieszkaniowych, których nie mogli realizować na skutek szkód wyrządzonych powodzią. W tej sytuacji zakres, tryb i warunki udzielania poszkodowanym najpowszechniejszych zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych oraz na usunięcie szkód w uszkodzonych lub zniszczo-

nych przez powódź budynkach i lokalach mieszkalnych, po powodzi z maja 2010 r. określano w formie *wytycznych* wydanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Wytyczne te, formalnie kierowane do wojewodów, w istocie adresowane były również do organów decyzyjnych rozstrzygających sprawy z zakresu pomocy w poszczególnych gminach, które traktowały je jako wyznaczniki określające m.in. uprawnionych do zasiłków oraz zasady ich ustalenia i rozliczenia. Tymczasem przepis art. 22 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej upoważnia wojewodów do ustalania **wyłącznie sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez j.s.t.**¹⁰⁾, czyli – wyłącznie sposobu przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową. Stosownie do art. 87 ust. 1 Konstytucji RP źródłami powszechnie obowiązującego prawa są obok Konstytucji – ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Art. 7 Konstytucji nakazuje przy tym działanie organów administracji publicznej na podstawie i w granicach prawa. Podkreślić należy również, że nawet zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów, mające charakter wewnętrzny i obowiązujący tylko jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu te akty, nie mogą stanowić podstawy wydawania w indywidualnych sprawach decyzji (art. 93 Konstytucji). Tym bardziej *wytyczne* Ministra,

⁹⁾ Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.

¹⁰⁾ Z przepisem art. 22 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej jest skorelowany art. 110 ust. 2 ww. ustawy stanowiący, iż gmina, realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę.

przekazywane przez wojewodów organom gmin, **nie powinny wprowadzać regulacji zastrzeżonych do ustalania przepisami prawa powszechnie obowiązującego**, w szczególności:

- trybu określania wysokości zasiłków na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych powodzian (z wyznaczeniem maksymalnej kwoty tego zasiłku na 6 tys. zł)¹¹⁾ oraz na usunięcie szkód w uszkodzonych lub zniszczonych przez powódź budynkach i lokalach mieszkalnych (w 3 grupach rodzajowych, tj. do 20 tys. zł – bez sporządzenia wyceny kosztorysowej, do 100 tys. zł na sfinansowanie kosztów usunięcia szkód w budynkach lub lokalach, określonych przez rzeczoznawcę majątkowego oraz do 300 tys. zł na usunięcie takich szkód poszkodowanemu zajmującemu budynek lub lokal mieszkalny objęty decyzją administracyjną o jego rozbiórce)¹²⁾,
- ustalania listy osób uprawnionych do złożenia wniosków o udzielenie pomocy na usunięcie szkód w budynkach i lokalach mieszkalnych (za których to dla zasiłków w wysokości do 100 tys. zł uznano: 1) właściciela budynku lub lokalu mieszkalnego, 2) osobę, której przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, którego przedmiotem jest lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny, 3) osobę, której przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, 4) najemcę lokalu mieszkalnego

albo budynku mieszkalnego¹³⁾, 5) osobę zajmującą lokal socjalny lub lokal zamienny¹⁴⁾, a za uprawnionych do złożenia wniosków o zasiłek do 300 tys. zł, osoby wymienione w pkt 1–3¹⁵⁾,

- trybu wyłaniania osób, którym następnie zlecano dokonywanie wycen wielkości szkód niezbędnych do ustalania zasiłków na usunięcie szkód w budynkach lub lokalach mieszkalnych w granicach od 20 tys. zł do 100 tys. zł¹⁶⁾.
- wprowadzenia mechanizmu ratalnej wypłaty zasiłków powyżej 20 tys. zł¹⁷⁾,
- zasad i warunków rozliczania zasiłków przyznawanych na usunięcie szkód w budynkach lub lokalach mieszkalnych¹⁸⁾.

Przepisy wprowadzone po wystąpieniu pierwszej i drugiej fali powodzi ustawą z 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r.¹⁹⁾, niewątpliwie ułatwiające usuwanie jej skutków poszkodowanym osobom fizycznym i prawnym, nie wprowadziły nowych uregulowań dotyczących udzielania poszkodowanym osobom fizycznym pomocy pieniężnej

¹¹⁾ W piśmie Sekretarza Stanu w MSWiA BUSKŻ.5941-3-1/10 z 30 kwietnia 2010 r.,

¹²⁾ W pismach Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji SVS-1744/2010 z 27 maja 2010 r. lub BUSKŻ-III-5941-46/10 z 24 września 2010 r.

¹³⁾ W piśmie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji SVS-1744/2010 z 27 maja 2010 r.

¹⁴⁾ W piśmie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji BUSKŻ 5941-7-41/10 z 24 czerwca 2010 r.

¹⁵⁾ W piśmie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji BUSKŻ-III-5941-46/10 z 24 września 2010 r.

¹⁶⁾ W piśmie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji SVS-1744/2010 z 27 maja 2010 r.

¹⁷⁾ W pismach Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji SVS-1744/2010 z 27 maja 2010 r., BUSKŻ-III-5941-53/10 z 11 sierpnia 2010 r. oraz BUSKŻ-III-5941-46/10 z 24 września 2010 r.

¹⁸⁾ W pismach Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji SVS-1744/2010 z 27 maja 2010 r., BUSKŻ-III-5941-46/10 z 24 września 2010 r. oraz Sekretarza Stanu w MSWiA BUSKŻ-5941-136/10 z 4 października 2010 r. (skierowanego do Wicewojewody Podkarpackiego)

¹⁹⁾ Dz.U. Nr 123, poz. 835 ze zm.

lub rzeczowej finansowanej z budżetu państwa²⁰⁾.

Skuteczność udzielanej pomocy w odbudowie zniszczonych budynków mieszkalnych podniosły natomiast przepisy znowelizowanej z dniem 16 sierpnia 2010 r. ustawy z 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu²¹⁾, zwłaszcza w części ustanawiającej specjalny tryb dla odbudowy zniszczonych obiektów budowlanych nie tylko, jak poprzednio, w dotychczasowym miejscu ich usytuowania.

Do regulacji istotnych z punktu widzenia przedmiotu kontroli zaliczyć należy także niektóre, inne niż wymienione w niniejszej charakterystyce, przepisy ustawy o pomocy społecznej, a nadto kodeksu postępowania administracyjnego oraz obowiązującej od 1 stycznia 2010 r. nowej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²²⁾, zwanej dalej u.f.p.

Syntetyczne omówienie najważniejszych uregulowań prawnych zawartych w tych ustawach przedstawiono w załączniku 5.2. do niniejszej informacji „Stan prawny dotyczący kontrolowanej działalności”

²⁰⁾ Rozwiązania prawne wprowadzone ustawą z 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r. dotyczyły przede wszystkim wprowadzenia możliwości elastycznego przenoszenia wydatków między poszczególnymi pozycjami planów Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a także umożliwiły udzielanie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w celu naprawienia szkód wyrządzonych przez klęski żywiołowe.

²¹⁾ Dz.U. z 2001 r. Nr 84, poz. 906, z przywołaną zmianą Dz.U. z 2010 r. Nr 149, poz. 996.

²²⁾ Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

3.2 Wyniki kontroli

3.2.1 Działania organów administracji publicznej dla zinwentaryzowania i oszacowania wielkości strat wyrządzonych przez powódź oraz ustalenia zakresu niezbędnej pomocy

Szacowanie szkód przez Wojewodów

W objętych kontrolą 8 województwach wojewodowie przekazali gminom i poszkodowanym mieszkańcom informacje o zasadach pomocy finansowanej ze środków budżetu państwa rzetelnie, tj. bezzwłocznie i w zakresie umożliwiającym podjęcie przez władze poszczególnych gmin kroków niezbędnych dla organizacji udzielania pomocy. Wobec braku regulacji ustawowych normujących tę kwestię poszczególni Wojewodowie w niejednolity sposób organizowali przekazywanie wniosków do właściwych ministrów, co przyczyniło się do zróżnicowania czasu, w jakim udzielona została pomoc oraz jej wielkości:

- w *Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim* wszystkie wnioski o dotacje na zasiłki do 6 tys. zł zawierające zbiorcze zestawienie potrzeb na dotacje umożliwiające przyznanie i wypłatę zasiłków poszkodowanym zostały rozpatrzone w ciągu nie więcej niż 2 dni roboczych od ich złożenia i natychmiast wysłane do MSWiA. Po uzyskaniu akceptacji MSWiA i decyzji Ministra Finansów o przyznaniu dotacji, niezwłocznie przekazywano gminom środki w kwocie adekwatnej do potrzeb. Średnia wysokość przyznanego zasiłku wyniosła 3.535 zł,
- w *Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim* – przyjęto odmienny tryb postępowania

oparty na wnikliwej analizie danych o sytuacji poszczególnych poszkodowanych i zgodności wnioskowanych w indywidualnych sprawach kwot z ustalonym w tym województwie taryfikatorem zasiłków, w zależności od rodzaju szkód, określającym maksymalną kwotę zasiłków w granicach od 500 zł do 6.000 zł. Tak szczegółowa weryfikacja wniosków, wydłużyła procedurę przyznawania gminom dotacji do 7 dni (w 25–30% badanych przypadków), a w skrajnych przypadkach nawet do 20 dni. Całą procedurę wydłużały dodatkowo odwołania z gmin od decyzji przyznających im dotacje, np. z Bochni, która jednocześnie w dniu 2 lipca 2010 r. odwołała się od decyzji z maja i czerwca 2010 r. przyznających dotacje na wypłatę zasiłków dla 501 poszkodowanych. Średnia wysokość zasiłku na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w oparciu o posiadane środki własne – wyniosła 1.689 zł.

Z jednej strony praktyka stosowana w woj. małopolskim zapewniała rzetelną weryfikację wniosków, co znajdowało wyraz w różnicowaniu kwot przyznawanych zasiłków, z drugiej przyjęta metoda wydłużała czas oczekiwania osób poszkodowanych na otrzymanie pomocy. W ocenie Izby, wobec oczywistej natury faktów stanowiących podstawę udzielenia pomocy w działaniach administracji publicznej powinno się położyć nacisk na sprawność (szybkość) przekazywania pomocy potrzebującym.

Podkreślić należy, że zaistniałe różnice w postępowaniu powinny były zostać wyeliminowane w wyniku wprowadzenia jednolitych przepisów określających zasady postępowania organów administracji

w trakcie szacowania i likwidacji szkód wywołanych przez klęski żywiołowe.

W dwóch urzędach wojewódzkich wystąpiły w zakresie weryfikacji wniosków o dotacje nieprawidłowości, które dotyczyły jednak, w porównaniu ze skalą przyznawanej pomocy, niewielkich kwot, mianowicie:

- w *Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim weryfikując wnioski Gminy Bogatynia o dotacje na zasiłki przeznaczone na usunięcie szkód w budynkach mieszkalnych zaakceptowano zsumowanie kwot wycen określonych przez rzeczoznawcę (wartości netto) i kwot wyliczonego podatku VAT, odpowiednio według stawek 22% we wnioskach o dotacje w 2010 r. i 23% w 2011 r. Tymczasem zgodnie z art. 41 ust. 2 i 12 obowiązującej w okresie objętym kontrolą ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług²³⁾, VAT na dostawę, budowę, remont, modernizację lub przebudowę obiektów budowlanych lub ich części zaliczonych do budownictwa objętego społecznym programem mieszkaniowym wynosił do końca 2010 r. 7%, a od dnia 1 stycznia 2011 r., z zastrzeżeniem art. 146f niniejszej ustawy – 8 %. W efekcie, dotacja dla Gminy Bogatynia na wypłatę przedmiotowych zasiłków została zawyżona – na etapie jej ustalania – o 1.965,6 tys. zł²⁴⁾ (o tyle więcej środków przyznano Gminie),*
- *Wojewoda Mazowiecki przekazał Gminie Słubice (w wyniku braku weryfikacji jednego z wniosków) dotacje na usunięcie*

²³⁾ Dz. U. Nr 54, poz. 535 ze zm.

²⁴⁾ Różnica pomiędzy stawką VAT w wysokości 22% i 7% w 2010 r. i odpowiednio 23% i 8 % w 2011 r. wyliczona w oparciu o szczegółową analizę wniosków gminy Bogatynia – po weryfikacji.

szkód w budynkach i lokalach mieszkalnych w kwocie wyższej o 56,1 tys. zł od wycen rzeczoznawców, ponadto przekazanie tej Gminie dotacji w wysokości 13,0 tys. zł na tzw. zasiłki dla rodzin rolniczych nastąpiło w terminie uniemożliwiającym ich wykorzystanie (30 grudnia 2010 r.).

Wojewodowie zapewnili warunki dla prawidłowego sporządzenia wycen szkód wyrządzonych przez powódź w budynkach i lokalach mieszkalnych.

W siedmiu przypadkach zastosowano wytyczne *Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 2010 r. znak: SVS-1744/2010*, a w województwie Mazowieckim postępowano zgodnie z pismem Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury z dnia 26 maja 2010 r., w wyniku czego Wojewoda bezpośrednio zawarł umowy z 3 podmiotami, w imieniu których, w przypadkach zgłoszonych przez poszczególne gminy, wycen kosztorysowych dokonywało 11 członków Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

Prawidłowo zlecano przeprowadzenie wycen, stosując dopuszczalne ustawą z 29 czerwca 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁵⁾ tryby zamówień wycen kosztorysowych szkód w poszczególnych budynkach mieszkalnych, umożliwiające jak najszybsze dokonanie zamówień, albo uznaniowo powierzono wykonanie tych wycen w przypadkach, w których ze względu na wartość zamówienia ustawa Prawo zamówień publicznych nie miała zastosowania.

W niektórych przypadkach jednak, koszty poniesione w związku ze zleceniem wycen nie zostały ustalone w optymalny

sposób, m.in. w wyniku braku rozpoznania rynku wycen kosztorysowych, na co wskazują niemające rynkowego uzasadnienia różnice w cenach wynegocjowanych przez poszczególnych zleceńodawców, oscylujące w granicach od 100 zł za 1 kosztorys (130 wycen) w Gminie Połaniec w świętokrzyskim, do 2 tys. zł za jeden kosztorys (4 wyceny) w Gminie Dąbrowa Chełmińska w kujawsko-pomorskim. Wynegocjowana natomiast cena za wyceny kosztorysowe szkód w 352 budynkach lub lokalach mieszkalnych w mazowieckim, średnio za jeden kosztorys wyniosła 1.188 zł. W Gminie Bogatynia, w której nie skorzystano z trybów umożliwiających jak najszybsze dokonanie zamówienia, cena za wykonanie wycen kosztorysowych szkód w 244 budynkach lub lokalach mieszkalnych ustalona w przetargach, średnio za jeden kosztorys wynosiła 429 zł. Zastosowanie takiego trybu wyboru wykonawcy wycen skutkowało jednak znacznym wydłużeniem procesu szacowania wysokości szkód i wypłaty zasiłków.

Także w tej sprawie stosowanie jednolitych, ustalonych na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów zasad postępowania ograniczyłoby skalę różnic pomiędzy cenami operatów uzyskiwanymi przez poszczególne j.s.t.

We wszystkich objętych kontrolą województwach, wojewodowie powołali komisje o jakich mowa w § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa²⁶⁾, działanie których umożliwiło wypłatę zasiłków przewidzianych rządowym *Programem pomocy*

²⁵⁾ Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

²⁶⁾ Dz.U. Nr 22, poz. 121 ze zm.

dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan. Dodatkowo, Wojewoda Świętokrzyski zarządzeniem w tej sprawie z dnia 1 czerwca 2010 r. rozszerzył zakres działania tych komisji w świętokrzyskim o wykonywanie szacunku szkód również w budynkach mieszkalnych. W wyniku tego, w Sandomierzu, odmiennie niż w pozostałych gminach objętych kontrolą, powołana komisja – obok strat w gospodarstwach rolnych – oszacowała szkody w 587 budynkach i lokalach mieszkalnych powodzi. Z wyłączeniem 10 przypadków, w których dotknięci powodzią mieszkańcy nie zaakceptowali oszacowanych przez komisje szkód w budynkach, pozostałe szacunki stanowiły podstawę ustalenia zasiłków na sfinansowanie remontów lub odbudowy budynków i lokali mieszkalnych, zarówno do 20 tys. zł jak i od 20 tys. zł do 100 tys. zł.

Szacowanie szkód w gminach

W 14 kontrolowanych gminach powołano komisje ds. szacowania szkód w mieniu mieszkańców, choć w 12 z nich zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód ustalono dopiero w trakcie powodzi, ponieważ gminne plany zarządzania kryzysowego nie uwzględniały tych procedur mimo, że przewidywał to art. 5 ust. 2 pkt 3 lit i ustawy z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym²⁷⁾, zgodnie z którym dokumenty te mają obejmować zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania wszystkich szkód. W kolejnych 2 gminach, tj. w Cisku i Annopolu w ogóle

nie wprowadzono w życie planów zarządzania kryzysowego pomimo, że przepisy art. 34 ust. 1 powołanej ustawy o zarządzaniu kryzysowym zobowiązywały do ich sporządzenia i przedłożenia do zatwierdzenia właściwemu staroście, w terminie 12 miesięcy od wejścia w życie tej ustawy (termin ten upłynął 22 sierpnia 2008 r.).

Zaniechania powyższe skutkowały tym, że w większości gmin konieczne było określenie sposobu oceny strat w gospodarstwach domowych już w czasie trwania powodzi, co nastąpiło najczęściej w formie stosownych zarządzeń wójta lub burmistrza kontrolowanych gmin. Po uregulowaniu tego zagadnienia wzmiankowanymi przepisami wewnętrznymi, powołane w tym trybie komisje niezwłocznie przeprowadziły, najczęściej wstępne, oceny strat powstałych w związku z wystąpieniem powodzi.

W jednym przypadku (Miasto Bieruń) szacowanie szkód w mieniu mieszkańców po powodzi przeprowadzono bez powołania takiej komisji, na podstawie wniosków poszkodowanych oraz przeprowadzanych wywiadów środowiskowych, dokonywanych przez pracowników socjalnych u powodzi ubiegających się o pomoc w trybie przepisów art. 40 ust. 1 lub 2 ustawy o pomocy społecznej.

Skutki i zagrożenia

Wykryte nieprawidłowości w ustalaniu wysokości i przekazywaniu niektórym gminom dotacji na zasiłki dla osób poszkodowanych w wyniku powodzi skutkowały naliczeniem dotacji **w nadmiernej wysokości**. To z kolei generowało ryzyko wydatkowania dotacji przyznanych na likwidację skutków tego typu zdarzeń **w kwocie nieuzasadnionej potrzebami (zawyżonej)**, z naruszeniem wprowadzonych proce-

²⁷⁾ Dz.U. Nr 89, poz. 590 ze zm.

dur, lub w sposób niegospodarny. Wobec ograniczonej dostępności środków finansowych zawyżenie dotacji dla jednego z podmiotów skutkowało mogło brakiem możliwości udzielenia pomocy podmiotowi, któremu się ona słusznie należała.

Nieokreślanie natomiast w gminnych planach zarządzania kryzysowego zasad oraz trybu oceniania i dokumentowania szkód uwzględniających mienie mieszkańców, albo niewprowadzenie w życie takich planów kreuje ryzyko zakłóceń, wydłużenia i odmiennego – nawet w ramach tej samej jednostki samorządu terytorialnego – postępowania organów administracji w ramach szacowania szkód. To z kolei może prowadzić do powstania rozbieżności w wysokości udzielonej pomocy, pomimo tego, że zakres szkód poniesionych przez poszczególne osoby jest porównywalny. Wprowadzanie *ad hoc* i pod presją czasu regulacji rodzi w każdym przypadku ryzyko tego, że będą one sprzeczne z ogólnie obowiązującymi przepisami, niespójne lub trudne do zinterpretowania.

W gminach, w których nie sporządzono takich planów, dodatkowo może wystąpić ryzyko nie tylko nieprawidłowego i odmiennego postępowania w trakcie szacowania szkód, ale także realizacji wszelkich zadań związanych z reagowaniem na zagrożenia i usuwaniem ich skutków w sposób doraźny. Dopuszczenie do braku planów, pomimo tego że termin ich sporządzenia upłynął już w sierpniu 2008 r. stanowi ponadto naruszenie prawa.

Wnioski NIK

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do 3 wojewodów zawarto m.in. uwagi i wnioski ukierunkowane na usunięcie nieprawidłowości i uchybień, w szczególności o:

- wprowadzenie procedur zapewniających rzetelne, tj. jednolite we wszystkich rozpatrywanych sprawach ustalanie zapotrzebowania na dotację na wypłaty zasiłków na odbudowę lub remonty uszkodzonych budynków mieszkalnych,
- usprawnienie działalności komisji właściwych do szacowania w gospodarstwach rolnych strat w wyniku powodzi i innych żywiołów.

Nadto uwzględniając wyniki kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Izba wniosowała do Wojewody Mazowieckiego o sprawdzenie wydatkowania przez Gminę Słubice środków na zasiłki na remont lub odbudowę 17 nieruchomości wymienionych we wniosku o dotację, dla których nie uwzględniono wycen kosztorysowych rzeczoznawców.

Wnioski wynikające z przedmiotowego zakresu kontroli skierowane pod adresem wójtów i burmistrzów kontrolowanych gmin dotyczyły przede wszystkim ujmowania w gminnych planach zarządzania kryzysowego zasad oraz trybu oceniania i dokumentowania szkód w mieniu mieszkańców.

Realizacja wniosków

Najwyższa Izba Kontroli otrzymała od adresatów wystąpień pokontrolnych informacje o pełnym podjęciu realizacji przedstawionych przez NIK wniosków.

W szczególności Wojewoda Dolnośląski wprowadził do stosowania formularze wniosków o dotacje na wypłaty zasiłków na odbudowę lub remonty uszkodzonych w wyniku powodzi z 2010 r. budynków mieszkalnych, umożliwiające ustalanie w sposób jednolity zapotrzebowania gmin na te dotacje. Wojewodowie Małopolski i Świętokrzyski wszczęli natomiast działania ukierunkowane na usprawnienie dzia-

łałości komisji właściwych do szacowania w gospodarstwach rolnych strat w wyniku powodzi i innych żywiołów.

Wojewoda Mazowiecki poinformował o wynikach kontroli wykorzystania przekazanych Gminie Słubice w nadmiernej wysokości dotacji budżetowych. Z ogólnej kwoty tych dotacji w wysokości 56,1 tys. zł, wykorzystano nieprawidłowo 54,1 tys. zł, w tego 53,9 tys. zł Ośrodek Pomocy Społecznej w tej Gminie wypłacił zasiłki na remont budynków mieszkalnych w kwocie wyższej od wysokości szkód oszacowanych w obowiązującej w województwie mazowieckim procedurze. Poinformował jednocześnie o uznaniu kwoty 54,1 tys. za *podlegającą zwrotowi*.

Biorąc pod uwagę działania podjęte przez wójtów i burmistrzów w czasie trwania kontroli oraz przedstawione przez nich w informacjach o realizacji wniosków, we wszystkich kontrolowanych gminach przystąpiono do opracowywania brakujących planów zarządzania kryzysowego, z zamiarem przedłożenia ich do zatwierdzenia właściwym starostom przed zakończeniem 2011 r., a nadto do ujęcia w istniejących planach zarządzania kryzysowego zasad oraz trybu oceniania i dokumentowania szkód w mieniu mieszkańców.

3.2.2 Wykorzystanie przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego środków na pomoc dla powodzian

Kontrolowane gminy, z niżej opisanymi wyjątkami, prawidłowo informowały dotkniętych powodzią mieszkańców o zasadach pomocy²⁸⁾. Uchybienia

²⁸⁾ O zasadach pomocy informowano poprzez rozmieszczenie na terenie gminy plakatów z informacjami, wykorzystanie mobilnych urzędzeń nagłaśniających jednostek OSP i służb komunal-

i nieprawidłowości w tym zakresie miały incydentalny charakter, choć negatywnie wpływały na skuteczność działania służb w indywidualnych sprawach. Przykładowo w Bochni niewystarczająco poinformowano powodzian o dodatkowym, wprowadzonym w tej gminie warunku udzielenia pomocy, który został sformułowany w szczegółowej procedurze przekazanej 1 czerwca 2010 r. przez dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, stanowiącym, że o zasiłki celowe w kwotach powyżej 20 tys. zł mogą ubiegać się jedynie osoby lub rodziny, które zakwalifikowane zostały do udzielenia zasiłku celowego do wysokości 6 tys. zł.

Wprowadzenie tego ograniczenia skutkowało odmową udzielenia zasiłku na remont domu zalanego w czasie powodzi jednej osobie, która odmówiła zgody na ocenę uszkodzeń przez komisję ustalającą wysokość *zasiłków do 6 tys. zł* bo uznała, że nie znajdowała się w sytuacji, w której nie mogła zaspokoić swoich podstawowych potrzeb z własnych środków. W Bieruniu natomiast zarządzeniem Burmistrza tego miasta z 25 maja 2010 r. ograniczono możliwość uzyskania pomocy do osób zamieszkujących w budynkach zalanych powyżej piwnic, w wyniku czego, część poszkodowanych, którym należał się zasiłek, nie otrzymała go bezpośrednio po powodzi²⁹⁾.

nym, w późniejszym okresie poprzez internet oraz bezpośrednio na organizowanych okresowo spotkaniach kierownictwa urzędów i przedstawicieli wojewodów z powodzianami.

²⁹⁾ 13 poszkodowanych, którym powódź zalała piwnice, otrzymało zasiłki po uchyleniu przez SKO pierwotnej decyzji Kierownika MOPS o odmowie przyznania zasiłku, wydanej w oparciu o kryterium zawarte w wymienionym zarządzeniu Burmistrza.

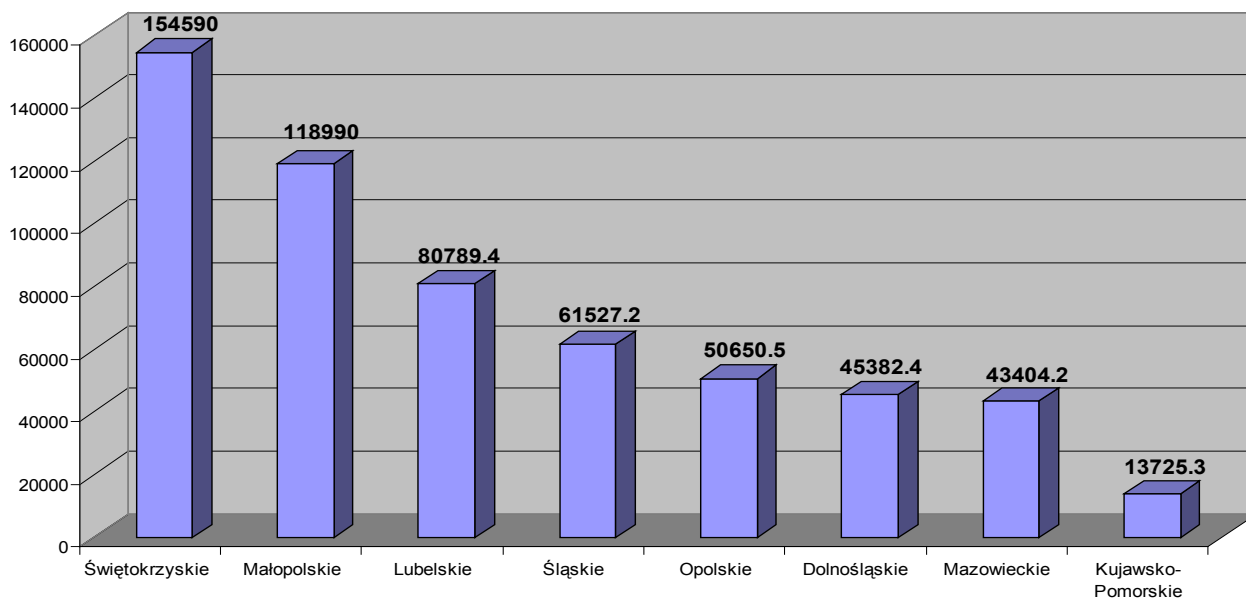
Skala pomocy finansowej udzielonej w jednostkach objętych kontrolą

Z dotacji budżetu państwa w objętych kontrolą 8 województwach, w formie zasiłków wypłacono poszkodowanym łącznie 569.059 tys. zł. Z wymienionej kwoty 110.952 tys. zł wypłacono w formie zasiłków celowych na pomoc dla ponad 37 tys. osób lub rodzin³⁰⁾, które poniosły straty w gospodarstwach domowych i znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji, w której nie mogły

zaspokoić niezbędnych potrzeb życiowych w oparciu o posiadane środki własne (tzw. *zasiłki do 6 tys. zł*), a 382.592 tys. zł na naprawę zniszczeń spowodowanych przez żywioł w ponad 14,4 tys. budynkach i lokalach mieszkalnych³¹⁾. Kwota wykorzystanych dotacji budżetu państwa na zasiłki dla poszkodowanych wypłacone w 2010 r. wg województw przedstawia *Wykres nr 1* poniżej.

Wykres nr 1.

Kwoty zasiłków dla poszkodowanych w wyniku powodzi wypłaconych w 2010 r. z budżetu państwa w województwach objętych kontrolą; w tys. zł

Źródło: Protokoły kontroli

³⁰⁾ Wykazanych w sprawozdaniach „Pomoc przyznana osobom i rodzinom poszkodowanym w wyniku powodzi, obsunięcia się ziemi lub huragan w 2010 r.” sporządzonych na 31 grudnia 2010 r. do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

³¹⁾ W 2011 r. (wg. stanu na 30 czerwca) do części budżetowych będących w dyspozycji wojewodów, na pomoc mieszkańcom dotkniętym powodzią z 2010 r. przeniesiono z rezerw celowych budżetu państwa kolejne 119.406 tys. zł, w których najwyższą kwotę, tj. 117.247 tys. zł, stanowiły dotacje na zasiłki przeznaczone na remonty i odbudowę zniszczonych lub uszkodzonych domów mieszkalnych, a 1.148 tys. zł dotacje na wypłatę innych nieprzyznanych w 2010 r. zasiłków.

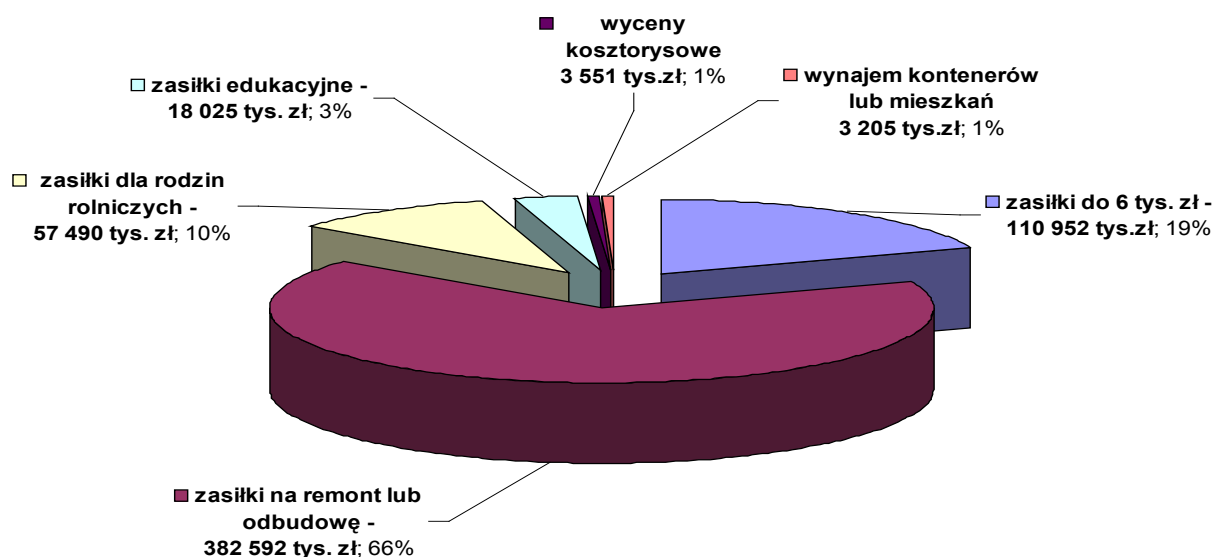
Ponadto kwotę 3.205 tys. zł przeznaczono w zalanych gminach na wynajem kontenerów lub mieszkań zastępczych na czas odbudowy zniszczonych w wyniku działania żywiołu domów lub lokali mieszkalnych.

Z budżetu państwa w objętych kontrolą województwach pokryto również kwotę

3.551 tys. zł koszty dokonanych w 2010 r. wycen kosztorysowych zniszczonych lub uszkodzonych budynków lub lokali mieszkalnych, niezbędnych w przyjętym trybie postępowania do ustalenia i wypłaty zasiłków powyżej 20 tys. zł. Przeznaczenie dotacji na pomoc poszkodowanym w wyniku powodzi obrazuje Wykres nr 2.

Wykres nr 2.

Przeznaczenie dotacji na pomoc powodzianom

Źródło: Protokoły kontroli

Objęte kontrolą gminy dotknięte powodzią wydatkowały do końca 2010 r. na bezpośrednią pomoc powodzianom 277.221,1 tys. zł.

Ze względu na różny okres zakończenia czynności kontrolnych w poszczególnych gminach, ponoszone do tego czasu wydat-

ki w pierwszych miesiącach 2011 r. były nieporównywalne, przy tym większość gmin nie otrzymała do czasu zakończenia tych czynności informacji o przyznanych im środkach z rezerw na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w budżecie na 2011 r.

Źródła pochodzenia środków przeznaczonych na pomoc powodzianom przedstawia *Tabela 1*, a wykorzystanie

środków wg źródeł finansowania obrazuje *Wykres nr 3*.

Tabela nr 1.

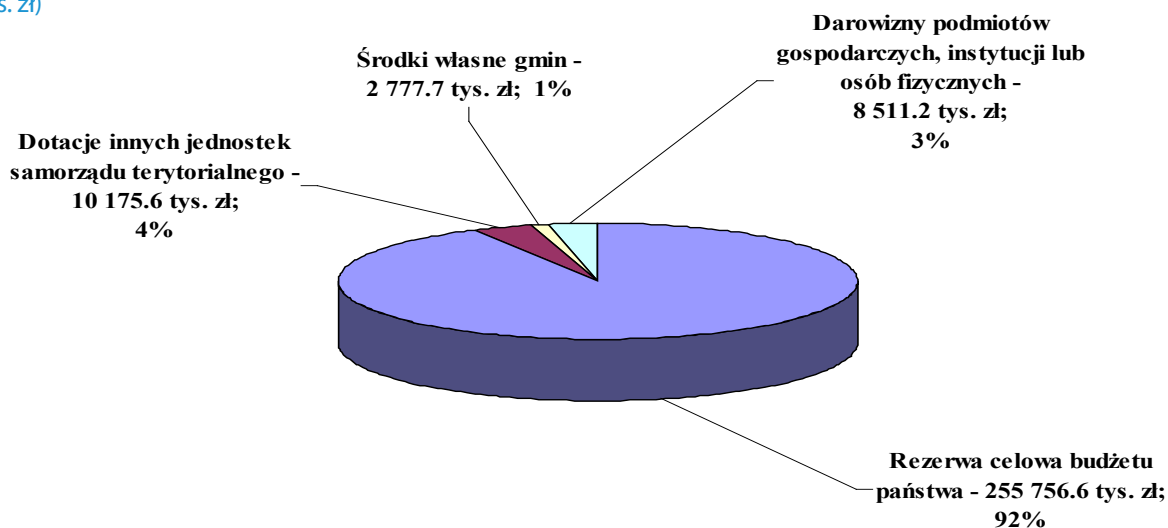
Źródła pochodzenia środków przeznaczonych w objętych kontrolą gminach na pomoc powodzianom (tys. zł)

Wyszczególnienie	Środki przyznane/*	Środki wykorzystane	%
I. Z rezerw celowych budżetu państwa ogółem, w tym:	264.500,6	255.756,6	96,7
I.a. Na bezpośrednie wypłaty zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych powodzian oraz usunięcie szkód w uszkodzonych lub zniszczonych budynkach i lokalach mieszkalnych	251.590,4	245.030,5	97,4
I.b. Na sfinansowanie wycen szkód w budynkach mieszkalnych	1.675,2	1.409,3	84,1
I.c. Dla rodzin rolniczych w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcia ziemi i huragan	3.725,7	2.546,9	68,3
I.d. Na zasiłki edukacyjne dla dzieci powodzian	4.170,0	3.960,0	95,0
I.e. Na pokrycie kosztów wynajmu kontenerów mieszkalnych lub mieszkań zastępczych	3.112,3	2.625,1	84,3
I.f. Inne	227,0	184,8	81,4
II. Z dotacji udzielonych przez inne j.s.t.	10.213,0	10.175,6	99,6
III. Ze środków własnych gmin		2.777,7	
IV. Z darowizn pomiotów gospodarczych, instytucji lub osób fizycznych	X	8.511,2	
OGÓŁEM	X	277.221,1	X

/* Środki ostatecznie przyznane (po uwzględnieniu decyzji wojewodów korygujących – zarówno zwiększających, jak i zmniejszających kwoty dotacji).

Wykres nr 3.

Środki wykorzystane na pomoc powodzianom w 2010 r. w gminach objętych kontrolą wg źródeł finansowania (tys. zł)

Źródło: Protokoły kontroli

Inne formy wsparcia

We wszystkich kontrolowanych gminach do akcji ratowniczej przystąpiono niezwłocznie po przejściu fal powodziowych i wykorzystano w niej dostępne siły i środki, w tym m.in. zorganizowano tymczasowe zakwaterowanie i bezpłatne gorące posiłki dla osób poszkodowanych, dystrybucję najniezbędniejszych produktów (artykuły spożywcze, środki czystości, itp.), pomoc medyczną i niejednokrotnie psychologiczną dla powodzian. Poza pracownikami jednostek kontrolowanych gmin, w pierwszych dniach po powodzi w usuwaniu jej skutków i udzielaniu pomocy powodzianom uczestniczyły także służby skierowane na teren gmin przez wojewodów oraz inne organy administracji rządowej (wojsko, policja, państwowa straż pożarna).

We wszystkich objętych kontrolą gminach zapewniono ewakuowanym powodzianom zakwaterowanie.

- *W pierwszych dniach powodzi w budynku szkoły w Słubicach zapewniono schronienie 249 osobom. Dwóm rodzinom zapewniono pobyt w mieszkaniach stanowiących własność gminy. W okresie od 23 czerwca do 31 listopada 2010 r. 111 rodzin korzystało z wypożyczonych przez Urząd kontenerów mieszkalnych.*
- *W Bieruniu bezpośrednio po wystąpieniu powodzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Ośrodek Edukacji w Bieruniu we współpracy z innymi służbami gminnymi zorganizowały schronienie dla 78 osób narażonych w wyniku powodzi na utratę życia. Osobom poszkodowanym zapewniono również posiłki, pomoc lekarską oraz psychologiczną.*
- *W Sandomierzu w okresie od wystąpienia powodzi do końca 2010 r. zapewniono*

pomieszczenia zastępcze w internacie, bursie szkolnej, hotelu pracowniczym, domu studenta oraz w kwaterach prywatnych dla 520 osób, które w wyniku powodzi utraciły możliwość pobytu w swoich dotychczasowych miejscach zamieszkania. Osoby niepełnosprawne zostały zakwaterowane w domu pomocy społecznej.

- *W Bogatyni dzień po przejściu fali kulminacyjnej (tj. od 8 sierpnia 2010 r.) pracownicy Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Zgorzelcu, przy pomocy inspektorów z Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego w Warszawie i z Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego we Wrocławiu (łącznie 20 osób), rozpoczęły kompleksowy przegląd stanu technicznego obiektów budowlanych na terenie Gminy uszkodzonych w wyniku powodzi.*

Wyplata zasiłków

Podstawowe rodzaje wprowadzonych po powodziach z 2010 r. zasiłków³²⁾ przyznawano w trybie ustawy o pomocy społecznej za pośrednictwem gminnych ośrodków pomocy społecznej. Wynikający z art. 106 ust. 1 oraz ust. 4 powołanej ustawy tryb postępowania obligował do przyznawania pomocy po przeprowadzeniu czasochłonnego postępowania administracyjnego i każdorazowo wywiadu środowiskowego (w postępowaniach o tzw. zasiłki do 6 tys. zł oraz pomocy na usunięcie skutków powodzi w budynkach albo

³²⁾ Zasiłków do 6 tys. zł, zasiłki na udzielenie pomocy na usunięcie skutków powodzi w budynkach albo lokalach mieszkalnych oraz zasiłków przeznaczonych dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź.

lokalach mieszkalnych). W praktyce uniemożliwiało to natychmiastowe udzielanie pomocy poszkodowanym rodzinom i osobom prowadzącym samotnie gospodarstwa domowe.

Udzielenie powodzianom natychmiastowego wsparcia było utrudnione także w przypadkach zniszczenia wskutek powodzi siedzib ośrodków pomocy społecznej (jak w Gminie Wilków), w związku z koniecznością ich odtworzenia.

Zasiłki celowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (tzw. zasiłki do 6 tys. zł)

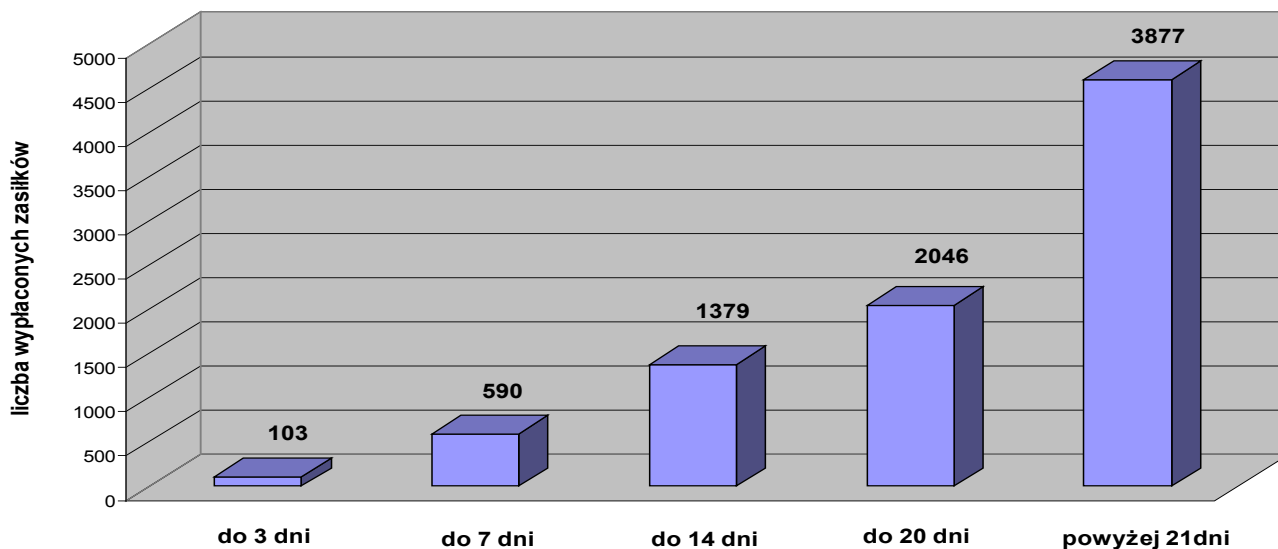
W objętych kontrolą gminach, w 2010 r. zakończono (z wyłączeniem incydentalnych przypadków) rozpatrywanie wnio-

sków powodzian (rodzin lub osób) o zasiłki na zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb życiowych w wyniku czego zasiłki takie **przyznano** 7.995 rodzinom (osobom).

Zastosowane procedury nie zapewniły jednak szybkiego wypłacenia zasiłków, choć powinno to ze względu na ich charakter nastąpić bezpośrednio po ustąpieniu żywiołu. Tymczasem w pierwszym tygodniu po powodzi, rozpoczęto wypłatę zaledwie w 3 z 15 gmin (w Gąbinie, Słubicach i Bogatyni), a do 14 dnia od rozpoczęcia powodzi wypłacono zasiłki 2.072 rodzinom, czyli zaledwie 25,9% ogółu uprawnionych do ich otrzymania. Szczegóły zawiera Wykres nr 4. poniżej.

Wykres nr 4.

Wypłata zasiłków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych powodzian; po I fali powodziowej

Źródło: Protokoły kontroli

Kontrola ujawniła brak jednolitego podejścia do zagadnień związanych z udzielaniem pomocy ofiarom nią dotkniętym. Spośród skontrolowanych 15 gmin w dwóch tj. Słubicach i Bieruniu nie uzależniano wysokości tych zasiłków od rzeczywistych strat w gospodarstwie

domowym, możliwości funkcjonowania we własnym mieszkaniu, jak również prac, które należało pilnie wykonać, tak aby móc zaspokoić niezbędne potrzeby życiowe. W Słubicach wszystkim 606 poszkodowanym osobom lub rodzinom wypłacono zasiłek w maksymalnej wysokości 6 tys. zł.

Podobnie w Bieruniu, zarządzeniem Burmistrza tego miasta z 24 maja 2010 r. ustalono równą dla wszystkich rodzin zamieszkujących w budynkach zalanych powyżej piwnic maksymalną jednolitą kwotę zasiłku w wysokości 6 tys. zł. W gminach tych odstąpiono zatem od powszechnie stosowanej zasady wprowadzonej przez MSWiA pismem BUSKŻ 5941–3–1/10 z 30 kwietnia 2010 r. ustalania wysokości wzmiankowanych zasiłków z uwzględnieniem możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb przez poszkodowanych z własnych środków, a nadto w zależności od wysokości strat oraz od zaistnienia określonych w tym piśmie okoliczności.

Zasiłki na remonty lub odbudowę budynków lub lokali mieszkalnych

W 2010 r. w objętych kontrolą gminach przyznano 4.763 zasiłki na remonty lub odbudowę budynków lub lokali mieszkalnych.

Nie we wszystkich gminach przystąpiono do wypłaty tych zasiłków bezpośrednio po ustąpieniu powodzi, np.:

- w Bogatyni wypłatę zasiłków, których przyznanie wymagało dokonania wycen kosztorysowych nakładów niezbędnych do usunięcia szkód, ograniczono w 2010 r. do 5 na 227 powodziwnych wnioskujących o taką pomoc. Do wypłaty takich zasiłków dla pozostałych rodzin w tej gminie, przystąpiono dopiero w I kwartale 2011 r. Wynikało to z późnego wykonania zasygnalizowanych wycen kosztorysowych³³⁾,

³³⁾ Na taki termin wykonania wycen wpłynęło zarówno późne przyznanie dotacji na realizację tego zadania (w wysokości 182,0 tys. zł – po miesiącu od wniosku Gminy o przedmiotową dotację), jak również okres niezbędny na przeprowadzenie postępowania przetargowego, wynikający z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Burmistrz Miasta i Gminy w Bogatyni nie zdecydował bowiem o udzieleniu zamówienia w trybie umożliwiającym

jak również błędnej interpretacji przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz OPS przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁴⁾ – jakoby pełne rozliczenie wszystkich udzielonych rat zasiłków winno nastąpić w roku budżetowym, w którym zasiłek został udzielony,

- w Gminie Wilków (w województwie lubelskim), z uwagi na niezabezpieczenie środków w 2010 r. nie rozpatrzono 51 wniosków o zwiększenie zasiłku na odbudowę zniszczonych budynków do 300 tys. zł dla rodzin, które po otrzymaniu pierwotnych zasiłków powyżej 20 tys. zł otrzymały decyzje Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego nakazujące rozbiórkę tych budynków,
- w Sandomierzu do marca 2011 r. z powodu braku operatów szacunkowych (zleczanych przez Urząd Miejski do wykonania rzeczoznawcom majątkowym), nie zakończono rozpatrywania złożonych na przełomie 2010 r. i 2011 r. 34 wniosków o zasiłki do 300 tys. zł, należne w przypadkach odbudowy budynków, dla których Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego wydał decyzje nakazujące ich rozbiórkę.

Podobnie jak w przypadku tzw. zasiłków do 6 tys. zł także sprawy związane z przyznawaniem i wypłacaniem pomocy w większym rozmiarze (do 20 tys. i powyżej 20 tys. zł) prowadzono w odmienny sposób, nie tylko w różnych regionach Polski, ale także w obrębie tej samej gminy. Niejednolite podejście do przyznawania zasiłków na usunięcie skutków powodzi w budynkach lub lokalach mieszkalnych dotyczyło

jego szybsze dokonanie, przewidzianym również tą ustawą.

³⁴⁾ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

sposobu uwzględniania w wycenach kosztorysowych podatku VAT, lub doliczania tego podatku do oszacowanych nakładów:

- w objętych kontrolą gminach w mazowieckim i świętokrzyskim wysokość zasiłków na usunięcie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych odpowiadała oszacowanym w tym zakresie nakładom w wycenach sporządzonych przez rzeczoznawców, nie uwzględniających podatku VAT, natomiast w woj. opolskim i jednej z gmin w woj. małopolskim wyceny uwzględniały ten podatek w stawce 7%; na usunięcie zatem identycznej szkody nie przekraczającej 100 tys. zł, wysokość zasiłku w tych gminach mogła różnić się nawet o 7%,
- w Gminie Wilków (w województwie lubelskim) przyznawano zasiłki na remont (odbudowę) budynków w wysokości odpowiadającej nakładom oszacowanym przez rzeczoznawców niezależnie od tego, czy w wycenach tych uwzględniono podatek VAT czy też nie (na 713 sprawdzonych wycen, 209 zawierały 7% podatek VAT, pozostałe 504 – nie),
- w Czechowicach–Dziedzicach (w województwie śląskim) ustalając w 2010 r. zasiłki na remont i odbudowę 42 budynków lub lokali mieszkalnych w 11 przypadkach nie skorygowano zawyżonej w nich 22% stawki VAT, na skutek czego kwota wypłaconych zasiłków była wyższa o 88,9 tys. zł, niż byłaby w przypadku zastosowania we wszystkich przypadkach prawidłowej stawki tego podatku (7%),
- Gmina Bogatynia jako jedyna z 17 gmin ubiegających się w województwie dolnośląskim o dotacje na wypłatę zasiłków na usunięcie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych,

w zgłaszanych potrzebach o dotacje na wypłatę takich zasiłków uwzględniała podatek VAT. Określając natomiast wysokość zasiłków na remont lub odbudowę uszkodzonych lub zniszczonych budynków albo lokali mieszkalnych uwzględniała nakłady wynikające z operatów szacunkowych sporządzonych przez rzeczoznawców majątkowych, powiększone o podatek VAT wg zawyżonej stawki 22% w 2010 r. i 23% w 2011 r. (zamiast odpowiednio 7% oraz 8%). W wyniku tego w sposób nierzetelny zwiększono wysokość wypłaconych w 2010 r. zasiłków o kwotę 11,6 tys. zł, a w 2011 r. (do czasu zakończenia kontroli) o 1.302,1 tys. zł.

Zasiłki dla rodzin rolniczych

Spośród 15 kontrolowanych gmin, 12 sprawnie wypłaciło 1.357 zasiłków przewidzianych rządowym programem pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r. Nieprawidłowości w wypłacie zasiłków wystąpiły w 3 gminach:

- w Gminie Wilków w ogóle nie przystąpiono do wypłaty tych zasiłków należnych 586 rodzinom, pomimo otrzymanych na ten cel środków w wysokości 987,0 tys. zł. Tłumaczono to niewystarczającymi możliwościami organizacyjnymi i technicznymi, również dotkniętego powodzią Ośrodka Pomocy Społecznej w tej Gminie oraz skoncentrowaniem wysiłków na wypłacaniu, także powodzianom, innych świadczeń pieniężnych,
- GOPS w Słubicach przyznał w 2010 r. 179 takich zasiłków, pomijając 7 uprawnionych rodzin rolniczych, które złożyły

odpowiednie wnioski we wrześniu 2010 r. Kierownik GOPS nie uwzględnił bowiem ww. wniosków w zapotrzebowaniu skierowanym do Wojewody Mazowieckiego w końcu września 2010 r. Dopiero w połowie grudnia 2010 r. Wójt Gminy Słubice zwrócił się do Wojewody o środki umożliwiające pomoc wymienionym 7 rodzinom, w łącznej wysokości 13 tys. zł. Jednakże wypłaty nie zrealizowano, gdyż Wojewoda przekazał wnioskowaną kwotę w terminie uniemożliwiającym wypłatę środków (tj. w dniu 30 grudnia 2010 r.),

- MGOPS w Jelczu–Laskowicach przyznał zasiłki wszystkim 21 uprawnionym rodzinom rolniczym, jednakże w 2 przypadkach w związku z zalaniem gruntów rolnych, poszkodowanym zawyżono przyznaną pomoc, łącznie o 4 tys. zł. Wynikało to z przyznania zasiłków w pełnej wysokości pomimo, że wnioskodawcy nie zawarli przed wystąpieniem szkód umów ubezpieczenia upraw rolnych. W takiej sytuacji, zgodnie z § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r., wysokość przyznanej pomocy powinna zostać zmniejszona o 50% w stosunku do kwoty zasiłku przewidzianej w § 5 powołanego rozporządzenia, czego nie uczyniono.

Zasiłki dla dzieci (uczniów) powodzian na cele edukacyjne

W objętych kontrolą gminach na listach uprawnionych do zasiłku edukacyjnego dla powodzian ujęto

3.960 dzieci spełniające kryteria określone przepisami § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z 28 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników oraz wypłaty uczniom zasiłku powodziowego na cele edukacyjne³⁵⁾. Nieprawidłowości w ustalaniu lub wypłacie zasiłków wystąpiły w dwóch gminach:

- w Jelczu Laskowicach pomocy w formie zasiłku powodziowego na cele edukacyjne, w łącznej kwocie 9,0 tys. zł, nie uzyskało dziewięć uprawnionych osób. Powodziowe zasiłki edukacyjne zostały przekazane bowiem 65 osobom, w imieniu których zostały złożone podania o przyznanie zasiłku. Tymczasem zgodnie z przepisami § 8 ust. 3 i 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z 28 maja 2010 r. Burmistrz Miasta i Gminy Jelcza Laskowic winien wypłacić zasiłki na podstawie listy uczniów uprawnionych do otrzymania zasiłku powodziowego, sporządzonej w oparciu o dostępną dokumentację, a nie podań, których poszkodowani w ogóle nie mieli obowiązku składać w Urzędzie Miasta i Gminy,
- w Słubicach listę zasiłków dla dzieci powodzian na cele edukacyjne w łącznej kwocie 242,0 tys. zł, zatwierdził do wypłaty kierownik GOPS, który nie posiadał upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach pomocy materialnej o charakterze socjalnym udzielanej w ramach pomocy materialnej dla uczniów (art. 90 m ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³⁶⁾). Wzmiankowane podjęcie decyzji

³⁵⁾ Dz.U. Nr 95, poz. 612 ze zm.

³⁶⁾ Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572.

o wypłacie zasiłków bez wymaganego przepisami prawa upoważnienia, nosi znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych o jakim mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych³⁷⁾.

Terminowość i rzetelność dokumentowania postępowania administracyjnego w sprawach dot. wypłaty zasiłków

Miernikiem sprawności działania administracji publicznej w sprawach przyznawania pomocy poszkodowanym w klęskach żywiołowych jest przede wszystkim szybkość działania wyrażona niezwłocznym wydawaniem decyzji i ich wdrożeniem (np. poprzez wypłatę zasiłków). Konieczne jest zatem zapewnienie przestrzegania wymogów dotyczących terminowości załatwiania spraw i dokumentowania postępowania administracyjnego.

Stosownie do art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r., organy administracji publicznej są obowiązane załatwiać te sprawy bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania.

W trakcie kontroli w 15 ośrodkach pomocy społecznej zbadano szczegółowo postępowania o przyznanie zasiłków 384 rodzinom lub osobom samotnie gospodarującym (5% ogółu poszkodowanych objętych pomocą), zakończone wydaniem decyzji przyznających zasiłki do 6 tys. zł, zasiłki

na remont budynków (do- i powyżej 20 tys. zł) lub dla rodzin rolniczych.

W przypadku postępowań o zasiłki dla 116 rodzin lub osób samotnie gospodarujących (30,2%), nie dotrzymano terminu wynikającego z przywołanych wyżej przepisów.

Na przykład w Czechowicach-Dziedzicach na 42 zbadane postępowania w sprawach o udzielenia zasiłku powyżej 20 tys. zł, w 41 (97,6%) decyzje wydano po upływie takiego terminu, nie informując przy tym strony o przyczynach powstałej zwłoki, w Połańcu w 18 na 24 zbadane postępowania (75,0%), w Raciążku we wszystkich 4 przeprowadzonych postępowaniach o zasiłki, w których nie było wymagane sporządzenie wycen kosztorysowych, a w Jelczu Laskowicach spośród 39 zbadanych wniosków o przyznanie zasiłku na remont lub odbudowę uszkodzonych budynków lub lokali mieszkalnych z przekroczeniem wymaganego terminu rozpatrzono 23, tj. 59,9%.

Na występujące opóźnienia w załatwianiu ww. spraw, obok przyczyn leżących po stronie ośrodków pomocy społecznej, wpłynął również termin zamówienia przez wójtów (burmistrzów) w tych gminach wycen kosztorysowych niezbędnych do ustalenia zasiłków powyżej 20 tys. zł.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Jelczu Laskowicach z przekroczeniem terminu określonego w przywołanych przepisach, rozpatrzono także 2 z 34 objętych badaniem wniosków o pomoc do 6 tys. zł oraz 7 na 10 zbadanych wniosków o zasiłki dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź.

³⁷⁾ Dz.U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

Ponadto do końca 2010 r., pomimo upływu co najmniej miesiąca od złożenia przez poszkodowanych wniosków, w czterech gminach nie zakończono 303 postępowań.

Na przykład w Bogatyni 222 postępowań o zasiłki na remont lub odbudowę budynków mieszkalnych powyżej 20 tys. zł i 39 postępowań o zasiłki do 20 tys. zł (tj. łącznie 41,7% ogółu spraw powodzian ubiegających się o te zasiłki), w Słubicach 23 postępowania o zasiłek do 20 tys. zł i 7 postępowań o zasiłki dla rodzin rolniczych oraz w Wilkowie 10 postępowań o zasiłek do 20,0 tys. zł, nie licząc 51 spraw o zwiększenie kwoty zasiłku do 300 tys. zł wymienionych na str. 21 niniejszej informacji.

Dokumentacja postępowań administracyjnych w sprawach o zasiłki dla osób poszkodowanych w wyniku powodzi w 13 z 15 skontrolowanych gmin zawierała rzetelne wywiady środowiskowe, będące podstawą dla wydania decyzji przyznających lub odmawiających przyznania pomocy.

W dwóch pozostałych gminach nieprawidłowości dotyczyły postępowań wszczętych w związku z wnioskami powodzian o zasiłki do 6 tys. zł. Spośród sprawdzonych w gminie Gąbin 99 z 373 takich postępowań, zakończonych wypłatą zasiłków w kwocie 509 tys. zł – w 76 (w wyniku których wypłacono 384,5 tys. zł) nie udokumentowano wywiadów środowiskowych, pozostawiając w teczkach spraw ich niewypełnione arkusze. Tymczasem wywiady takie, stosownie do przepisów art. 106 ust. 1 i 4 ustawy o pomocy społecznej, powinny stanowić podstawę przyznania wzmiankowanej pomocy, o czym sygnalizowano również w wytycznych

Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji³⁸⁾ i Ministra Pracy i Polityki Społecznej³⁹⁾.

Nierzetelne udokumentowanie wywiadów środowiskowych w postępowaniach o pomoc w usunięciu skutków powodzi miało także miejsce w Gminie Słubice. Na 20 sprawdzonych arkuszy tych wywiadów, w 13 brakowało podstawowych informacji o rozmiarach strat spowodowanych przez powódź w wizytowanych gospodarstwach domowych, a 4 arkusze nie zostały podpisane przez przeprowadzającego wywiad środowiskowy.

Nadto, w 2 ośrodkach pomocy społecznej ujawniono inne nieprawidłowości, w szczególności:

- w Słubicach – w następstwie nierzetelnie przeprowadzonego postępowania w sprawie udzielenia pomocy oraz nieprowadzenia ewidencji tych świadczeń – przyznano i wypłacono **dwukrotnie tej samej osobie** świadczenia na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych do 6 tys. zł – łącznie 12 tys. zł. Kolejnym działaniem nierzetelnym było przyznanie i wypłacenie 39,7 tys. zł w formie zasiłków przeznaczonych na usunięcie skutków powodzi w 2 budynkach mieszkalnych, niezarejestrowanych zarówno w Ośrodku jak i Urzędzie Gminy jako dotknięte powodzią. W ocenie Izby wypłacając te zasiłki Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach nie dołożył należytej staranności w ustaleniu przyczyn wystąpienia uszkodzeń w ww. budynkach, bowiem w chwili przyznania wzmiankowanych zasiłków, po upływie odpowiednio 3 i 5

³⁸⁾ W piśmie BUSKŻ.5941–3–1/10 z 30 kwietnia 2010 r.

³⁹⁾ W piśmie DPS II 074–46(2)–3062/JŁ/2010 z 27 maja 2010 r.

- miesiący od zdarzenia, ich ustalenie bez specjalistycznej ekspertyzy budowlanej, nie było możliwe,*
- w Jelczu Laskowicach – zasiłek powodziowy do 6 tys. zł przyznano osobie nieuprawnionej, niezamieszkałej na terenie Gminy oraz nierzetelnie ustalono wysokość 4 zasiłków na odbudowę lub remont uszkodzonych w powodzi budynków lub lokali mieszkalnych – w kwocie niższej o 141.4 tys. zł od wycen rzeczoznawców. Ponadto 17 spośród 21 zbadanych decyzji odmawiających przyznania pomocy nie zawierało uzasadnienia prawnego wydanego rozstrzygnięcia⁴⁰⁾, co było sprzeczne z art. 107 § 1 i 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Ewidencja oraz rozliczenie dotacji otrzymywanych na pomoc powodziom

Dotacje na pomoc powodziom⁴¹⁾ ujmowano niezwłocznie w planach finansowych gmin i księgowano w księgach rachunkowych w szczególności wynikającej z klasyfikacji dochodów i wydatków ustalonej w załącznikach Nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji budżetowej dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁴²⁾. Księgi rachunkowe skontrolowanych urzędów gmin (miast), z wyjąt-

kiem ksiąg Urzędu Gminy w Bochni, prowadzono w układzie umożliwiającym prawidłowe sporządzanie sprawozdań Rb–50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami. W Bochni finansowane z różnych źródeł wydatki na zasiłki celowe dla poszkodowanych w czasie powodzi, a także zapłaty za wykonane wyceny kosztorysowe, księgowano bez wyodrębnienia ich części pokrywanej z dotacji budżetu państwa. Tym samym ustalenie wielkości wydatków wykazywanych w sprawozdaniach Rb–50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, wymagało dokonywania odrębnych analiz i wyliczeń, dokumentowanych notatkami służbowymi pracowników Urzędu Gminy.

W objętych kontrolą gminach niewielka kwota przekazanych im dotacji na sfinansowanie wycen kosztorysowych budynków mieszkalnych, tj. 5,1 tys. zł⁴³⁾ została wykorzystana na wyceny kosztorysowe budynków gospodarczych, czyli niezgodnie z przeznaczeniem. W Gminie Gąbin natomiast 96,2 tys. zł pochodzące z dotacji na wypłatę zasiłków w wyniku dwukrotnego przekazania zasiłku należnego jednemu z mieszkańców, zdeponowano na rachunku gminy przeznaczonym do gromadzenia środków na finansowanie programu mającego zapewnić odbudowę domów mieszkańców zalanych terenów na bezpiecznych, wyżej położonych tere-

⁴⁰⁾ W uzasadnieniu 9 decyzji nie przytoczono przepisów stanowiących podstawę prawną rozstrzygnięcia, zaś w kolejnych 8 decyzjach powołano w uzasadnieniach przepisy art. 40 ust. 1 i 3 ustawy o pomocy społecznej, nieadekwatne do sentencji decyzji i stanu faktycznego.

⁴¹⁾ Zarówno w przypadku ich zwiększenia, jak i w przypadku ich zmniejszenia.

⁴²⁾ Dz.U. Nr 38, poz. 207 ze zm.

⁴³⁾ W tym 3,7 tys. zł przez Urząd Miasta i Gminy w Połańcu – co ujawnił w listopadzie 2010 r. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki oraz 1,4 tys. zł przez Urząd Miejski w Sandomierzu – co stwierdziła kontrola NIK.

nach. Wymienioną kwotę gmina zwróciła na rachunek dochodów budżetu państwa po ujawnieniu przez NIK ww błędu, po upływie terminu na zwrot niewykorzystanych dotacji przewidzianego w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Po upływie tego terminu odnotowano również zwrot części dotacji w wysokości 9 tys. zł przez Urząd Miasta i Gminy w Połańcu. Pozostałe niewykorzystane dotacje na realizację zadań związanych z udzielaniem pomocy powodzianom zwrócono na rachunki właściwych urzędów wojewódzkich w terminie określonym w ww. przepisie (do 31 stycznia 2011 r.).

Wykorzystanie dotacji od innych j.s.t., pomocy przekazywanej gminom w formie darów oraz środków własnych gmin

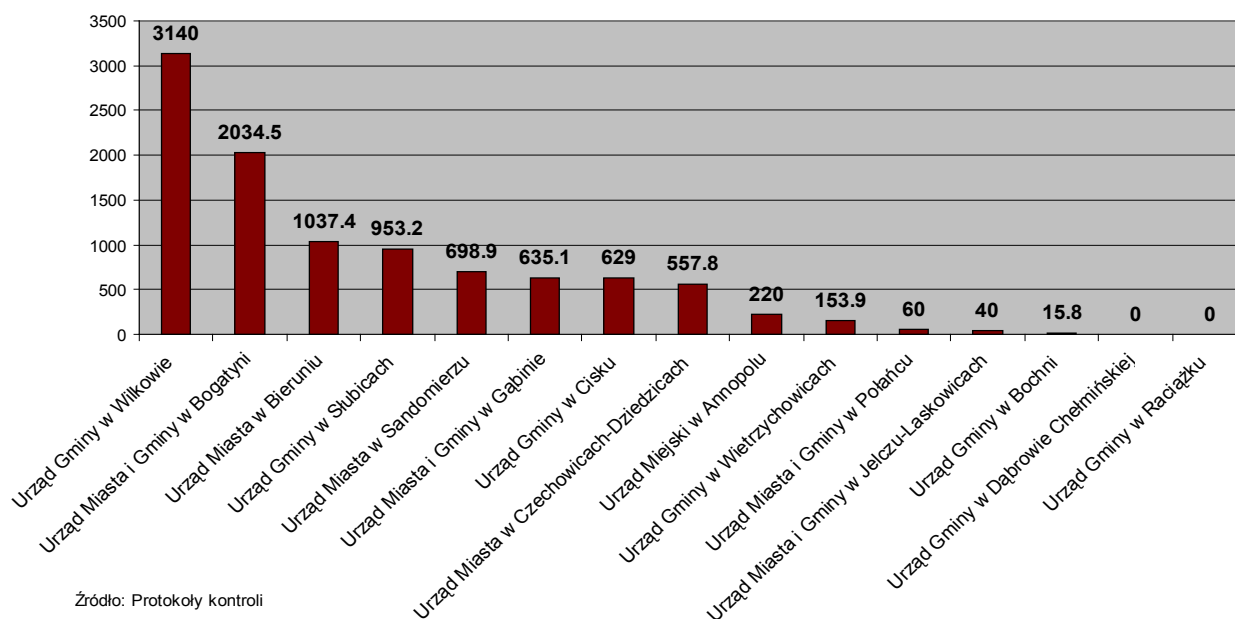
Kontrolowane jednostki ewidencją księgową obejmowały, obok dotacji

z budżetu państwa, także dotacje przeznaczone na pomoc powodzianom, uzyskiwane od innych j.s.t. oraz darowizny pieniężne wpłacane zarówno przez podmioty, instytucje jak i osoby fizyczne. Ewidencjonowano również wydatki z tych środków.

Na podstawie umów zawartych z jednostkami samorządu terytorialnego z całej Polski 13 spośród 15 objętych kontrolą jednostek pozyskało w 2010 r. dotacje przeznaczone na pomoc dla osób dotkniętych powodzią w kwocie 10.213,0 tys. zł, z których przed zakończeniem roku budżetowego wykorzystały i rozliczyły 10.175,6 tys. zł, tj. 99,6%. Pozostałą niewykorzystaną kwotę – 37,4 tys. zł zwróciły jednostkom udzielającym dotacje. Kwoty dotacji wykorzystanych na pomoc poszkodowanym w wyniku powodzi przez poszczególne gminy przedstawia Wykres nr 5.

Wykres nr 5.

Kwoty dotacji od innych j.s.t. wykorzystane na pomoc powodzianom w 2010 r. skontrolowanych gminach w tys. zł

Źródło: Protokoły kontroli

Ponadto na pomoc powodzianom kontrolowane gminy wykorzystwały przed upływem 2010 r. 8.511,2 tys. zł z darowizn podmiotów gospodarczych, instytucji lub osób fizycznych oraz 2.777,7 tys. zł pochodzących z ich własnych dochodów. Wymienione zatem wykorzystane dotacje od innych j.s.t., darowizny pieniężne oraz środki własne gmin stanowiły łącznie 7,7% ogółu środków wydanych w 2010 r. przez kontrolowane gminy na pomoc dla powodzian.

Środki te wykorzystano na uzupełnienie pomocy udzielanej z budżetu państwa, w formie dodatkowych zasiłków pieniężnych lub bonów towarowych. Nabywano z nich przeznaczone dla powodzian artykuły gospodarstwa domowego, meble, żywność, materiał siewny lub pasze dla zwierząt gospodarskich, finansowano z nich koszty przyłączy wodociągowych dla powodzian, którzy do czasu powodzi korzystali z własnych ujęć wodnych, pokrywano także koszty zakwaterowania powodzian, ekspertyz technicznych niepodlegających finansowaniu z dotacji budżetu państwa, koszty transportu i magazynowania darów rzeczowych lub nabywanych artykułów przeznaczonych dla powodzian.

- *W Gminie Wilków ze środków przekazanych przez darczyńców w łącznej kwocie 3.777,9 tys. zł m.in. wypłacono zapomogi dla 3.180 osób z rodzin dotkniętych powodzią w równej kwocie po 1.170 zł, natomiast z dotacji od innych j.s.t. wypłacono w listopadzie i grudniu 2010 r. dodatkowe zasiłki dla 1.028 rodzin – łącznie 2.620 tys. zł. Wypłacając zasiłki z tych dotacji nie przestrzegano ustalonych przez Wójta Gminy zasad, w szczególności ograniczających wysokość zasiłków do 1,0 tys. zł na zakup opału i energii elektrycznej oraz 1,5 tys. zł*

na zabezpieczenie potrzeb bytowych, czyli łącznie do 2,5 tys. zł. Stwierdzono bowiem, iż 27 rodzinom pracowników Urzędu Gminy w Wilkowie oraz Ośrodka Pomocy Społecznej wypłacono te zasiłki po 6, tys. zł, a jednej 5,0 tys. zł, czyli łącznie w kwocie o 97,0 tys. zł większej, od uwzględniającej maksymalną wysokość zasiłków wypłacanych pozostałym rodzinom dotkniętym powodzią. W ocenie NIK występująca dowolność postępowania podczas ustalania zasiłków z wymienionych dotacji od innych j.s.t. uzasadnia podejrzenie wystąpienia mechanizmów korupcyjnych.

O ile dotacje, darowizny pieniężne oraz ponoszone z nich wydatki były ewidencjonowane poprawnie przez skontrolowane jednostki, o tyle dary rzeczowe ewidencjonował w ujęciu wartościowym – na kontach bilansowych⁴⁴⁾, jedynie Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni. Pozostałe zaś urzędy gmin (miast) lub ośrodki pomocy społecznej we wszystkich gminach przyjmowały pomoc rzeczową nieodpłatnie przekazywaną im dla powodzian bez jej ewidencjonowania w księgach rachunkowych.

- *Do końca I kwartału 2011 r. w Urzędzie Miasta i Gminy w Bogatyni pozyskano dla powodzian dary o łącznej wartości 1.732,9 tys. zł, z tego artykuły spożywcze – 508,3 tys. zł; środki higieny osobistej, artykuły chemii gospodarczej – 175,1 tys. zł; sprzęt AGD – 434,5 tys. zł; meble – 240,5 tys. zł; artykuły budowlane – 53,4 tys. zł oraz pozostałe – 321,1 tys. zł.*

⁴⁴⁾ Zgodnie z obowiązującą w UMiG w Bogatyni polityką rachunkowości dary ewidencjonowano na kontach bilansowych, tj.: w 2010r. – konto 760–pozostałe przychody i koszty; w I kw. 2011r. – konto 761–pozostałe koszty operacyjne.

W pozostałych gminach ewidencję otrzymanej i rozdzielonej pomocy rzeczowej ograniczono do pozaksięgowych rejestrów, często bez określenia jednolitych dla danego rodzaju rzeczy jednostek miary, a nadto bez dokonania ich wyceny, co uniemożliwiało ustalenie pełnego bilansu otrzymanych i wydanych darów. Tłumaczono to nadzwyczajnymi okolicznościami wynikającymi z powodzi oraz brakiem warunków na przetrzymywanie nieodpłatnie przekazywanej pomocy, co jednak nie może usprawiedliwić odstępstw od stosowania w tym zakresie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁵⁾. W szczególności naruszano art. 4 ust. 2 tej ustawy stanowiący, iż operację gospodarczą, jaką jest przyjęcie nieodpłatnie pomocy rzeczowej przez gminę dla jej mieszkańców, ujmuje się w księgach rachunkowych. Przepis art. 20 ust 1 tejże ustawy zobowiązuje ponadto do ujmowania w księgach rachunkowych każdego zdarzenia w postaci stosownego zapisu na podstawie dowodów księgowych stwierdzających dokonanie operacji gospodarczej.

Dodatkowo, z wyłączeniem nielicznych przypadków powołania w gminach specjalnych komisji do spraw opracowania kryteriów i podziału otrzymanej nieodpłatnie pomocy rzeczowej (jak w Sandomierzu), lub ustalenia jednoznacznych kryteriów podziału otrzymanych darowizn pieniężnych (w Gąbinie), w pozostałych objętych kontrolą jednostkach nie ustalono takich kryteriów i zasad rozdziału otrzymanych od ofiarodawców środków pieniężnych i darowizn rzeczowych oraz nabywanych z dotacji od j.s.t. artykułów gospodarstwa

domowego, mebli itp. W ocenie NIK rzetelne działanie w zakresie rozdziału pomocy polegać powinno na stosowaniu zobiektywizowanych kryteriów, pozwalających także na uzasadnienie odmowy przydzielenia pomocy.

- *Objęty kontrolą Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu Laskowicach przejął gospodarkę darami rzeczowymi dla powodzian, wraz z magazynem ze zgromadzonymi darami w niespełna miesiąc od rozpoczęcia powodzi. Przejęcie magazynu od innej jednostki organizacyjnej prowadzącej uprzednio tę gospodarkę nastąpiło bez jakiegokolwiek dokumentu określającego rodzaj, ilość i wartość zgromadzonych tam darów oraz bez odzwierciedlenia w ewidencji księgowej przyjęcia ich na stan, co było sprzeczne z art. 4 ust. 2 oraz art. 20 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości. Badanie 20 ze 143 założonych dla poszczególnych powodzian kart pomocy rzeczowej (jedynych dokumentów rejestrujących wydawanie pomocy rzeczowej) wykazało, że zarówno w okresie prowadzenia ich przez poprzednią jednostkę jak i Ośrodek, wypełniano je w wielu przypadkach nieczytelnie, a w przypadku czytelnych wpisów bez stosowania jednolitych jednostek miar, co uniemożliwiało jakiegokolwiek zsumowanie wydanych darów.*
- *Burmistrz Bogatyni brak ustalenia kryteriów rozdziału pomocy rzeczowej tłumaczył zamiarem jednakowego traktowania wszystkich poszkodowanych, co jednak nie zostało potwierdzone w trakcie kontroli. Dary rzeczowe (poza artykułami spożywczymi, środkami higieny osobistej i artykułami chemii gospodarczej) rozprowadzane były*

⁴⁵⁾ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

w magazynie darów na podstawie list osób uprawnionych⁴⁶⁾, zatwierdzonych przez kierownika OPS. Wprawdzie większości poszkodowanych dary te wydawano wg kolejności zajmowanej przez te osoby w ustawiających się kolejkach, jednak część sprzętu AGD (zakupionego z darowizn finansowych w październiku i listopadzie 2010 r. za 72,0 tys. zł⁴⁷⁾), trafiła do wytypowanej uznaniowo przez Burmistrza grupy 64 rodzin poszkodowanych w wyniku powodzi, z pominięciem magazynu wydawania darów. W złożonych w tej sprawie wyjaśnieniach Burmistrz zapewnił, że obdarowane osoby pozostawały w ciężkiej sytuacji materialnej i w trudnym stanie emocjonalnym, więc nie były w stanie ustawić się w wielogodzinnej kolejce po dary wydawane z magazynu. Jednakże w ocenie NIK, powyższe postępowanie było nierzetelne, gdyż utrudniało jednakowe traktowanie wszystkich osób poszkodowanych i cechowało się uznaniowością.

Skutki i zagrożenia

Przekazanie dotacji w zawyżonej wysokości (patrz pkt 3.2.1 powyżej) oraz brak zasad odnoszących się do sposobu uwzględniania (lub nieuwzględniania) w trakcie ustalania wysokości zasiłków podatku VAT rodziły ryzyko zawyżenia wypłat zasiłków i nierównego traktowania osób poszkodowanych. W czasie likwidacji skutków powodzi 2010 r. ryzyko to urzeczywistniło się w praktyce:

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni wypłacił zasiłki

na sfinansowanie w uszkodzonych przez powódź budynkach mieszkalnych nakładów budowlanych bezzasadnie powiększone o zawyżony podatek VAT, łącznie o 1.313,7 tys. zł⁴⁸⁾ (w 2010 r. o 11,6 tys. zł, a w 2011 r. – do czasu kontroli o 1.302,1 tys. zł),

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach ustalił i wypłacił 4 zasiłki na odbudowę uszkodzonych budynków mieszkalnych w kwotach wyższych łącznie o 53,9 tys. zł od wysokości szkód w budynkach oszacowanych przez rzeczoznawców majątkowych na zlecenie Wojewody Mazowieckiego.

Nadto przekazanie Gminie Słubice 13 tys. zł dotacji na wypłatę zasiłków przewidzianych rządowym programem pomocy dla rodzin rolniczych dopiero w dniu 30 grudnia 2010 r. uniemożliwiło zrealizowanie wypłat takich zasiłków 7 uprawnionym rodzinom.

Ustalenie wytycznymi Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zakresu, trybu i warunków najpowszechniejszych form pomocy, tj. zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych powodzian oraz na usunięcie szkód w uszkodzonych lub zniszczonych przez powódź budynkach i lokalach mieszkalnych, nie znajdowało uzasadnienia w obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej systemie źródeł prawa. Ponadto stwarzało ryzyko dowolnego interpretowania przez organy administracji zapisów wytycznych określających poszczególne działania i skutkowało podejmowaniem przez nie różnych rozstrzygnięć w sytu-

⁴⁶⁾ Dotyczy osób poszkodowanych w wyniku powodzi, które pobrały zasiłek do 6,0 tys. zł.

⁴⁷⁾ Pralki (37 szt.), lodówki (4 szt.), kuchenki (36 szt.) oraz czajnik elektryczny (1 szt.).

⁴⁸⁾ W stosunku do kwoty VAT obliczonej do oszacowanych nakładów stosując prawidłowe stawki tego podatku (tj. w 2010 r. 7%, a w 2011 r. 8%).

acjach mających takie same uwarunkowania faktyczne – w tym rozstrzygnięć dotyczących szacowania szkód w mieniu powodzi⁴⁹⁾, przyznawania pomocy poszczególnym poszkodowanym⁵⁰⁾ oraz jej rozliczania⁵¹⁾.

Obok zasygnalizowanych wyżej przypadków wypłat zawyżonych zasiłków na remont i odbudowę budynków mieszkalnych (w związku z nieprawidłowym stosowaniem stawek VAT), organizowanie pomocy na rzecz powodzi w oparciu o wytyczne, przy braku odpowiednich

regulacji w przepisach prawa powszechnie obowiązującego⁵²⁾, skutkowało wraz z innymi przyczynami zależnymi od administracji kontrolowanych gmin m.in.:

- niedotrzymaniem jednomiesięcznego terminu⁵³⁾ załatwiania badanych postępowań o zasiłki dotyczących ponad 30% powodzi, zwłaszcza w sprawach o przyznanie zasiłków na remont lub odbudowę uszkodzonych w wyniku powodzi budynków lub lokali mieszkalnych,
- przyznaniem poszkodowanym (w incydentalnych przypadkach) – pomocy na odbudowę lub remont uszkodzonych budynków lub lokali mieszkalnych w kwocie niższej od oszacowanych przez rzeczoznawców nakładów niezbędnych do usunięcia szkód powodziowych, łącznie o 141,4 tys. zł lub wypłaceniem dwukrotnie tej samej osobie świadczenia na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych do 6 tys. zł – łącznie 12 tys. zł.

Organizowanie pomocy świadczonej przez państwo na rzecz poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych w oparciu o wytyczne przyjęło trwały charakter, począwszy od tornada z sierpnia 2008 r., przez powódź z 2010 r., do działań prowadzonych w bieżącym roku w związku ze zjawiskami atmosferycznymi, które miały miejsce w lipcu 2011 r.

Wynikające z tego ryzyko, w szczególności podejmowania wobec powodzi różnorodnych rozstrzygnięć przy identycznych

⁴⁹⁾ W Sandomierzu, odmiennie niż w pozostałych gminach objętych kontrolą, oszacowania szkód w budynkach i lokalach mieszkalnych stanowiących podstawę ustalania zasiłków, także w przedziale od 20 tys. zł do 100 tys. zł, dokonała komisja powołana w trybie przepisów w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W pozostałych gminach komisje takie szacowały wyłącznie szkody w gospodarstwach rolnych (w uprawach, budynkach inwentarskich, maszynach rolniczych). [str. 13]

⁵⁰⁾ Między innymi:

- zasiłki na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych powodzi w Słubicach i Bieruniu ustalano i wypłacono w jednolitej maksymalnej wysokości 6.0 tys. zł, bez uzależnienia ich wysokości (jak miało to miejsce w pozostałych kontrolowanych gminach) od rzeczywistych strat w gospodarstwie domowym, możliwości funkcjonowania we własnym mieszkaniu, jak również prac, które należało pilnie wykonać, tak aby móc zaspokoić niezbędne potrzeby życiowe [str. 20-21],
- wysokość zasiłków wypłacanych na usunięcie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych różnicowano nierzetelnie w związku z niejednolitym uwzględnianiem w wycenach kosztorysowych sporządzonych przez rzeczoznawców podatku VAT lub doliczaniem przez urzędników tego podatku w zawyżonej stawce. [str. 21-22]

⁵¹⁾ W 9 gminach, odmiennie niż w pozostałych 6, ośrodki pomocy społecznej rozliczając zasiłki przyznane na usunięcie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych nie weryfikowały prawidłowości spożytkowania środków finansowych w miejscu odbudowy lub remontu, poprzestając na przyjmowaniu faktur i rachunków za wykonane roboty budowlane usuwające skutki powodzi lub zakup materiałów budowlanych niezbędnych do wykonania takich robót. [str. 34]

⁵²⁾ Patrz rozdział 3.1 niniejszej informacji.

⁵³⁾ Określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r.

uwarunkowaniach faktycznych, ograniczono w następstwie podjęcia przez Rząd RP w trakcie niniejszej kontroli (w maju 2011 r.) inicjatywy prawnego uregulowania sposobu i form udzielania pomocy państwa dla powodzian. O podjęciu tej inicjatywy Izbę poinformował Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 17 sierpnia 2011 r. w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne NIK⁵⁴⁾. W wyniku wzmiankowanej inicjatywy ustawodawczej Sejm uchwalił ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi. Uchwalona przez Sejm ustawa z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi opublikowana w dniu 3 listopada (Dz. U. Nr 234, poz. 1385) przewiduje bowiem inny sposób udzielania pomocy poszkodowanym i jej znaczące ograniczenie. Zasiłek powodziowy będzie przyznawany i wypłacany w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, w terminie 2 dni od wpłynięcia do urzędu gminy wniosku poszkodowanej rodziny lub osoby. Wysokość rzeczzonego zasiłku będzie równa wartości szkody określonej we wniosku jeśli szkoda nie przekroczy 2 tys. zł, lub 2 tys. zł jeśli wartość szkody będzie wyższa. Organ wypłacający zasiłek stosownie do art. 5 ust. 7 wymienionej ustawy, dokona weryfikacji prawdziwości danych zawartych we wniosku po wypłacie zasiłku. W przypadku ustalenia, że rodzina albo osoba samotnie gospodaru-

jąca, która otrzymała zasiłek nie poniosła szkody w wyniku powodzi, organ wyda decyzję o jego zwrocie.

Kolejne ujawnione w toku kontroli zagrożenia wynikają z zaniechania ewidencji przyjmowanych przez gminy pomocy rzeczowej przeznaczonej dla powodzian oraz braku procedur normujących dysponowanie środkami finansowymi i darami rzeczowymi otrzymanymi od ofiarodawców. W ocenie NIK przy nieustaleniu przejrzystych kryteriów przyznawania pomocy, a co za tym idzie – **dowolności** w podejmowaniu decyzji w tym zakresie, kreowały obszar zagrożony wystąpieniem korupcyjnego mechanizmu dowolności postępowania.

Wnioski NIK

W wystąpieniach pokontrolnych do wójtów, burmistrzów i kierowników ośrodków pomocy społecznej w objętych kontrolą gminach zawarto wnioski ukierunkowane na usunięcie nieprawidłowości i uchybień stwierdzonych podczas kontroli jednostek w tych gminach, w szczególności o:

- przyśpieszenie i zakończenie postępowań w sprawach o zasiłki celowe dla osób poszkodowanych w wyniku powodzi występujących w 2010 r.,
- zapewnienie rzetelnego ustalania wysokości zasiłków na usunięcie skutków powodzi w budynkach lub lokalach mieszkalnych,
- uregulowanie w polityce rachunkowości obrotu składnikami majątkowymi otrzymanymi nieodpłatnie w formie darowizn,
- ustalenie jednoznacznych kryteriów rozdziału otrzymywanych przez gmi-

⁵⁴⁾ W wystąpieniu z 27 lipca 2011 r. skierowanym do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji po zakończeniu kontroli wszystkich jednostek objętych niniejszą kontrolą, NIK przedstawiła m.in. oceny i uwagi uwzględniające stwierdzone nieprawidłowości w działaniach administracji publicznej, wraz z przyczynami ich powstania.

- ny dla ofiar klęsk żywiołowych darów finansowych i rzeczowych,
- odzyskania przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach zasiłków wypłaconych osobie nieuprawnionej lub przyznanych w kwotach wyższych od określonych przepisami prawa.

Realizacja wniosków

W informacjach o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych NIK uzyskanych od wójtów, burmistrzów oraz kierowników kontrolowanych ośrodków pomocy społecznej, przedstawiono przede wszystkim działania podjęte dla przyspieszenia i zakończenia postępowań w sprawach o zasiłki celowe dla osób poszkodowanych w wyniku powodzi. Nadto Izba informowana była o przystąpieniu do uregulowania w politykach rachunkowości poszczególnych jednostek obrotu składnikami majątkowymi otrzymanymi nieodpłatnie w formie darowizn, a także do ustalenia zasad i kryteriów rozdziału darów finansowych i rzeczowych.

Dodatkowo, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogatyni poinformował o uwzględnianiu podczas ustalania nowych zasiłków na odbudowę budynków i lokali mieszkalnych zniszczonych w wyniku powodzi z 2010 r. właściwej 8% stawki podatku VAT (do nakładów oszacowanych przez rzeczoznawców), a kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jelczu Laskowicach poinformowała o działaniach ukierunkowanych na odzyskanie wszystkich 4 ujawnionych w trakcie kontroli NIK przypadków nadpłacenia zasiłków, łącznie o 12 tys. zł. Z kwoty tej,

do 26 września 2011 r. odzyskano 6 tys. zł (w tym 4 tys. zł wypłacone z dotacji budżetu państwa, które przekazano na rachunek dochodów budżetu państwa).

3.2.3 Sprawowanie przez organy administracji publicznej nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem środków przeznaczonych na pomoc dla powodzian

Sprawowanie nadzoru i kontroli przez Wojewodów

W objętych kontrolą urzędach wojewódzkich bieżąca weryfikacja wniosków dotkniętych powodzią gmin oraz dzienne raportowanie za pomocą systemu elektronicznego „Statystyczna Aplikacja Centralna” zapewniały pozyskanie informacji o wykorzystaniu środków i jednocześnie przekazywaniu ich adekwatnie do potrzeb.

Uprawnieni pracownicy objętych kontrolą urzędów wojewódzkich podejmowali w gminach kontrole ukierunkowane na wyeliminowanie nieprawidłowości i usprawnienie działań związanych z udzielaniem pomocy poszkodowanym. W przypadku zakwestionowania wypłat zasiłków, albo stwierdzenia wykorzystania przez gminy dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, wszczynano stosowne działania celem odzyskania kwestionowanych kwot. Uchybienia w zakresie nadzoru i kontroli w urzędach wojewódzkich dotyczyły przypadków:

- *nieskierowania przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki zaleceń do jednego z kontrolowanych ośrodków pomocy społecznej, w którym przyznanie pomocy poszkodowanym warunkowano*

- od dostarczenia zbędnych zaświadczeń o ich stanie majątkowym⁵⁵⁾,*
- *załatwienia przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki skargi dotyczącej udzielenia pomocy powodzianom po terminie określonym w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r. oraz przekazania innej skargi organowi właściwemu do jej rozpatrzenia z przekroczeniem terminu określonego w art. 231 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego,*
 - *niepodjęcia przez Urząd Wojewódzki w Lublinie kontroli prawidłowości rozliczania przez gminy zasiłków przyznanych na usuwanie skutków powodzi w budynkach lub lokalach mieszkalnych.*

Rozliczanie w gminach zasiłków na remonty i odbudowę budynków mieszkalnych

Rozmiary pomocy na remont lub odbudowę budynków zniszczonych w powodziach z 2010 r. uzasadniały zwerifikowanie sposobu wykorzystania przyznanych na ten cel zasiłków. W 6 skontrolowanych gminach sprawdzano w miejscu odbudowy lub remontu sposób wykorzystania środków pochodzących z zasiłków, co zdaniem NIK **było dobrą praktyką godną rozpowszechnienia**. W pozostałych 9 gminach ośrodki pomocy społecznej poprzestały w tym zakresie na analizowaniu przedłożonych faktur i rachunków

⁵⁵⁾ Obowiązek sporządzenia zalecenia pokontrolnego w przypadku stwierdzenia uchybień w kontrolowanej jednostce pomocy społecznej nałożony został § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.)

za wykonane roboty budowlane usuwające skutki powodzi lub zakup materiałów budowlanych niezbędnych do wykonania takich robót.

W trzech gminach (Cisku, Bochni i Jelczu Laskowicach) stwierdzono przypadki nierzetelnej weryfikacji przedłożonych przez poszkodowanych rozliczeń przyznanych im zasiłków na usunięcie skutków powodzi w budynkach lub lokalach mieszkalnych, w wyniku dwukrotnego uwzględnienia faktur dotyczących danego przedmiotu robót lub zakupu tych samych materiałów budowlanych, akceptowania zakresu rzeczowego robót nie mającego związku z poniesionymi szkodami powodziowymi, większego zakresu rzeczowego albo użycia droższych materiałów i wyposażenia od określonego w wycenach kosztorysowych lub protokołach szacowania strat: w Cisku o 77,0 tys. zł (12,0% objętej badaniem kwoty zasiłków), w Bochni o 19,0 tys. zł, a w Jelczu Laskowicach o 14,6 tys. zł.

Kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny

Śród objętych kontrolą gmin, w 11⁵⁶⁾ do chwili rozpoczęcia udzielania pomocy poszkodowanym nie ustalono wystarczających procedur kontroli zarządczej. Tym samym skuteczność kontroli zarządczej w tych gminach była znacznie ograniczona i nie zapobiegła wystąpieniu stwierdzonych nieprawidłowości.

Stosownie do przepisu art. 274 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, audyt wewnętrzny prowadzi się w jednostkach

⁵⁶⁾ Anopolu, Bieruniu, Bochni, Bogatyni, Cisku, Czechowicach-Dziedzicach, Dąbrowie Chełmińskiej, Jelczu-Laskowicach, Słubicach, Wietrzychowicach, Wilkowie.

samorządu terytorialnego, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł.

Brak **udokumentowanych działań** na rzecz wdrożenia audytu wewnętrznego stwierdzono w Gminie Bogatynia, w której obowiązek ten powstał co najmniej od 2007 r. Zrealizowane bowiem w latach 2006–2010 wydatki Gminy⁵⁷⁾ były wyższe od kwoty 40.000 tys. zł – określonej wówczas w § 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 czerwca 2006 r. w sprawie kwot, których przekroczenie powoduje obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych⁵⁸⁾.

Nadmienić należy, iż stosownie do obowiązującego od dnia 1 stycznia 2010 r. art. 18a ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁵⁹⁾, zaniechanie prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostce sektora finansów publicznych do tego zobowiązanej, wskutek niezatrudnienia audytora wewnętrznego albo niezawierania umowy z usługodawcą, stanowi czyn spełniający znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

■ Skutki i zagrożenia

Skala środków wyasygnowanych z budżetu państwa na pomoc dla powodzi wymaga, by ich wykorzystanie poddane było starannej kontroli. Zobowią-

zanie pokrycia kosztów likwidacji szkód popowodziowych powzięte przez władzę publiczną nie oznacza bowiem, że ze środków publicznych mają być finansowane wydatki w nadmiernej skali, nieuzasadnione, czy też przekraczające potrzeby zainteresowanych. Dlatego też zaniechania w nadzorze i kontroli rodzą ryzyko zmarnotrawienia środków znacznej wielkości, lub wystąpienia pospolitych nadużyć.

Nieuwzględnienie w systemach kontroli zarządczej jednostek gmin zagadnień dotyczących wykorzystywania dotacji z budżetu państwa, innych jednostek samorządu terytorialnego lub środków pozyskanych w wyniku darowizn (co stwierdzono w 11 na 15 objętych kontrolą gmin), kreowało zagrożenie dla zgodności działań w przedmiotowym zakresie z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi. Dodatkowo w jednej gminie ryzyko w tym zakresie pogłębiało niepodjęcie audytu wewnętrznego, tym samym systematycznej oceny kontroli zarządczej – pomimo ustawowego obowiązku.

■ Wnioski NIK

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych po zakończeniu kontroli w poszczególnych jednostkach w zakresie sprawowania nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem środków przeznaczonych na pomoc dla powodzi, m.in. zawarto wnioski:

- do Wojewody Lubelskiego – o objęcie kontrolami ośrodków pomocy społecznej udzielających pomocy w formie zasiłków celowych na usuwanie skutków powodzi, zwłaszcza w zakresie rozliczenia zasiłków na remont i odbudowę zniszczonych budynków mieszkalnych,

⁵⁷⁾ W latach 2006, 2007, 2008, 2009 i 2010 zrealizowane wydatki Gminy wyniosły, odpowiednio: 98.851,9 tys. zł, 108.936,8 tys. zł, 137.697,0 tys. zł, 136.275,5 tys. zł i 163.039,2 tys. zł.

⁵⁸⁾ Dz.U. Nr 112, poz. 763 (utrata mocy z dniem 1 stycznia 2011r.).

⁵⁹⁾ Dz.U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

- do wójtów, burmistrzów oraz kierowników ośrodków pomocy społecznej – przede wszystkim o zapewnienie rzetelnego rozliczania zasiłków przyznanych i wypłaconych na usuwanie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych, w tym ponownej weryfikacji faktur przedłożonych dla pierwotnie nierzetelnie rozliczonych zasiłków. Nadto o uwzględnienie w systemach kontroli zarządczej wykorzystywania dotacji z budżetu państwa, innych jednostek samorządu terytorialnego lub środków pozyskanych w wyniku darowizn.

Realizacja wniosków

W informacjach o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych NIK, m.in. Wojewoda Lubelski poinformował o przeprowadzeniu kontroli w czterech spośród siedmiu ośrodków pomocy społecznej, które w 2010 r. udzielały pomocy w formie

zasiłków celowych na usuwanie skutków powodzi. Wymienionymi kontrolami, obok wywiązywania się ośrodków z wprowadzonych zasad udzielania zasiłków, objęto także prawidłowość ich rozliczania.

W informacjach o sposobie realizacji wniosków przesłanych przez wójtów, burmistrzów i kierowników ośrodków pomocy społecznej przedstawiono działania podjęte dla zapewnienia rzetelnego rozliczania zasiłków przyznanych i wypłaconych na usuwanie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych, w tym ponownej weryfikacji faktur przedłożonych dla pierwotnie nierzetelnie rozliczonych zasiłków. Z powołanych informacji wynika również, iż przystąpiono także do uregulowania w systemach kontroli zarządczej tych jednostek wykorzystywanie dotacji z budżetu państwa, innych jednostek samorządu terytorialnego lub środków pozyskanych w wyniku darowizn.

4.1 Przygotowanie kontroli

Podstawą podjęcia kontroli był nadzwyczajny w skutkach przebieg powodzi z 2010 r. zwłaszcza w maju, czerwcu i sierpniu 2010 r., które dotknęły znaczną część Polski. Powódź majowo–czerwcową dotknęła w szczególności województwa dolnośląskie, kujawsko–pomorskie, lubelskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie oraz wielkopolskie, natomiast sierpniowa, dotknęła głównie południowo–zachodnią część województwa dolnośląskiego.

Na sfinansowanie skutków klęsk żywiołowych, w tym powodzi przeznaczono w budżecie państwa na 2010 r. środki w kwocie 3.072,9 mln zł, z czego przekazano do wykorzystania 3.046,2 mln zł, a wykorzystano 2.911,7 mln zł, tj. 95,6%. Głównym źródłem finansowania akcji przeciwpowodziowej oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych, zwłaszcza pomocy osobom poszkodowanym były środki z rezerw celowych w kwocie 2.748,6 mln zł⁶⁰⁾. Konieczność pomocy poszkodowanym w wyniku tych powodzi wymagająca zaangażowania znacznych środków publicznych, przy dużym zainteresowaniu dwóch Komisji Sejmowych, Rzecznika Praw Obywatelskich i mediów, uzasadniała podjęcie kontroli przez NIK.

Kontrola mieściła się w priorytetowym kierunku kontroli NIK na lata 2009–2011 *Państwo sprawne i przyjazne obywatelowi*. Usytuowana była w głównym obszarze badań kontrolnych: „Pomoc społeczna rodzinie” i „Jakość i sprawność obsługi oby-

watela przez urzędy administracji publicznej i służby publiczne, z uwzględnieniem podziału zadań i kompetencji pomiędzy administrację rządową i samorządową”.

Doboru jednostek do kontroli (gmin) dokonały Delegatury NIK uczestniczące w kontroli, preferując gminy na obszarze których wystąpiły największe szkody spowodowane przez powódzie z 2010 r. (dobór celowy).

W celu dokonania oceny prawidłowości przyznawania i wypłaty pomocy pieniężnej dla rodzin (osób) poszkodowanych, w toku kontroli każdego z ośrodków pomocy społecznej przewidziano sprawdzenie dokumentacji postępowań, w wyniku których przyznano dla co najmniej 20 poszkodowanych gospodarstw domowych zasiłki do 6 tys. zł, zasiłki na usunięcie skutków powodzi w budynkach i lokalach mieszkalnych oraz przewidziane dla rodzin, w których gospodarstwach rolnych i działkach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź. Próbę do badania wyłoniono losowo, z zastosowaniem algorytmu zapewniającego uwzględnienie w niej w każdym z ośrodków pomocy społecznej, co najmniej:

- 5 postępowań w wyniku których przyznano najwyższe zasiłki celowe dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, będących w związku z poniesionymi szkodami majątkowymi w sytuacji, w której nie mogły zaspokoić niezbędnych potrzeb życiowych w oparciu o posiadane środki własne,
- 5 postępowań, w wyniku których przyznano najwyższe zasiłki na remont lub odbudowę uszkodzonego w wyniku powodzi budynku albo lokalu mieszkalnego po sporządzeniu wycen kosztorysowych,

⁶⁰⁾ Źródło – Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2010 r., zatwierdzona przez Kolegium NIK w dniu 7 czerwca 2011 r. – str. 77.

- 10 postępowań w wyniku których przyznano najwyższe zasiłki na remont lub odbudowę uszkodzonego w wyniku powodzi budynku albo lokalu mieszkalnego bez obowiązku wcześniejszej wyceny kosztorysowej kosztów remontu lub odbudowy,
- 10 postępowań o zasiłki dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź (o ile w 2010 r. takie zasiłki przyznawano).

Łącznie w 15 ośrodkach pomocy społecznej do zbadania wylosowano postępowania dotyczące 384 rodzin lub osób samotnie gospodarujących, tj. 5% ogółu objętych pomocą rodzin lub osób samotnie gospodarujących.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Postępowanie kontrolne przeprowadzono w 38 jednostkach. Wszystkie protokoły kontroli zostały podpisane bez zastrzeżeń. W wyniku kontroli skierowano 39 wystąpień pokontrolnych (w tym do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz do wszystkich kierowników kontrolowanych jednostek) zawierających oceny kontrolowanej działalności oraz uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Zastrzeżenia do ocen i wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych zgłosiło 4 adresatów wystąpień, tj. Wojewoda Dolnośląski, Wojewoda Śląski, Burmistrz Czechowic-Dziedzic oraz Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku, które zostały rozpatrzone w następujący sposób:

- uwzględniono w całości zastrzeżenia do 2 ocen zawartych w wystąpieniu do Wojewody Dolnośląskiego, podzielił w jednym przypadku stanowisko Wojewody, iż nie miał wpływu na termin przekazania dla jednej z gmin dotacji na sfinansowanie wycen kosztorysowych. W drugiej objętej zastrzeżeniami ocenie doprecyzowano kwotę dotacji zwróconej przez jedną z gmin na rachunek budżetu państwa po wymaganym terminie. Częściowo uwzględniono też zastrzeżenia uściślając uwagę, iż jednej z gmin przyznano, a nie przekazano zawyżoną, wymienioną w wystąpieniu kwotę dotacji, a nadto zmieniając jedną z ocen, precyzując, iż w jednym przypadku udzielona odpowiedź na pytania ośrodka pomocy społecznej nie była rzetelna,
- uwzględniono w części zastrzeżenia Wojewody Śląskiego korygując w wystąpieniu pokontrolnym stwierdzenie „o uchybieniu polegającym na nieterminowym przekazaniu do MPiPS jednorazowego sprawozdania „Pomoc przyznana osobom i rodzinom poszkodowanym w wyniku powodzi, obsunięcia się ziemi lub huraganu w 2010 r.” uznając, iż opóźnienie to było jednodniowe,
- uwzględniono w całości zastrzeżenia do oceny zawartej w wystąpieniu po kontroli GOPS w Cisku, dotyczącej powierzenia kierownikowi tego GOPS obowiązków pracownika socjalnego. Częściowo uwzględniono zastrzeżenia do okresu wskazanego w ocenie zawartej w pkt 1.2. wystąpienia pokontrolnego, na który Wójt Gminy Cisek powierzył kierownikowi GOPS wykonywanie obowiązków pracownika socjalnego. Także częściowo uwzględniono

- zastrzeżenie do oceny nieegzekwowania od podległych pracowników weryfikacji faktur lub rachunków potwierdzających poniesienie przez poszkodowanych wydatków na usunięcie szkód w budynkach i lokalach mieszkalnych,
- w całości oddalono zastrzeżenie Burmistrza Czechowic-Dziedzic zgłoszone do zawartej w wystąpieniu do tego adresata uwagi odnoszącej się do nieuwzględnienia w treści Planu Reagowania Kryzysowego Gminy Czechowice Dziedzice zasad oraz trybu oceniania i dokumentowania szkód.

Finansowe rezultaty kontroli

Finansowe skutki stwierdzonych nieprawidłowości – **2.316,7 tys. zł**, dotyczyły:

- uszczuplenia środków lub aktywów w kwocie – 147,7 tys. zł spowodowane głównie niedochodzeniem zwrotu wadliwie rozliczonych zasiłków w kwocie 110,6 tys. zł oraz 34,5 tys. zł należnych kar z tytułu nieterminowo wykonanych wycen,
- kwot nienależnie uzyskanych – 64,3 tys. zł – w następstwie bezpodstawnego żądania zwrotu przez MGOPS w Jelczu Laskowicach nie wydanych przez poszkodowanych przed zakończeniem roku budżetowego środków pochodzących z przyznanych im zasiłków,
- kwot wydatkowanych z naruszeniem prawa – 550,5 tys. zł, m.in. 295,1 tys. zł w związku z wypłatą zasiłków *przed doręczeniem wywołującej skutki prawne decyzji administracyjnej (art. 110 Kodeksu postępowania administracyjnego)*, 242,0 zatwierdzonych do wypłaty zasiłków przez osobę *nie posiadającą*

upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach pomocy materialnej o charakterze socjalnym (art. 90 m ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty) oraz 12,0 tys. zł zasiłków wypłaconych osobie nieuprawnionej, albo w nadmiernej wysokości,

- kwot wydatkowanych w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa – 0,5 tys. zł w związku z koniecznością zapłaty odsetek od niezwróconych terminowo dotacji,
- kwot wydatkowanych z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami – 1.553,7 tys. zł, głównie z powodu przyznania zasiłków na sfinansowanie nakładów budowlanych obciążonych zawyżoną stawką podatku VAT, lub powiększając te nakłady takim podatkiem wg zawyżonej stawki, przyznanych zasiłków dwukrotnie lub bez sprawdzenia przyczyn uszkodzenia budynków – łącznie – 1.448,3 tys. zł, zasiłków wypłaconych poszkodowanym z rodzin pracowników Urzędu Gminy i OPS w Wilkowie, ponad maksymalną kwotę ustaloną przez Wójta tej Gminy wypłacanych pozostałym rodzinom – 97,0 tys. zł oraz zlecenie zbędnych wycen kosztorysowych lub zapłata za wyceny niewykonane – 4,0 tys. zł.

Korzyści finansowe – **100,5 tys. zł** obejmujące:

- pozyskane pożytki finansowe w kwocie – 91,2 tys. zł, głównie w wyniku decyzji Wojewody Mazowieckiego przypisującej w związku z wnioskami pokontrolnymi NIK do zwrotu dotacje w wysokości 54,1 tys. zł, w tym 53,9 wykorzystanych na wypłatę zasiłków w kwotach wyższych od wysokości

szkód oszacowanych w zniszczonych budynkach mieszkalnych przez rzeczoznawców, a nadto w wyniku odzyskania przez ośrodki pomocy społecznej w Jelczu Laskowicach i Bochni nadpłaconych albo nierozliczonych lub nierzetelnie rozliczonych zasiłków w łącznej kwocie 36,3 tys. zł oraz zwrot wynagrodzenia za niewykonane kosztorysy – 0,8 tys. zł.

- oszczędności i pożytki finansowe innych podmiotów – 9,0 tys. zł, w następstwie wypłaty na wniosek NIK nieprzyznanych, a należnych w 2010 r. zasiłków dla dzieci (uczniów) powodzian na cele edukacyjne.

Zawiadomienia o nieprawidłowościach uzasadniających podejrzenie popełnienia czynów za które ustawowo przewidziana jest odpowiedzialność

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami uzasadniającymi podejrzenie popełnienia czynów za które ustawowo przewidziana jest odpowiedzialność, do właściwych organów **skierowano dotychczas 6 zawiadomień o:**

- **podejrzeniu naruszenia dyscypliny finansów publicznych, określonej w ustawie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, tj.:**
 - art. 11 ust. 1 – w związku z wypłatą zasiłku powodziewego uczniom na cele edukacyjne bez upoważnienia wydanego na podstawie art. 90m ust. 2 ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz zawyżeniem pomocy dla 2 rodzin rolniczych,
 - art. 5 ust. 1 pkt 2 – w związku z niedochodzeniem należności z tytułu kar umownych za nieterminowe sporządzenie wycen kosztorysowych na usunięcie szkód w budynkach mieszkalnych,
 - art. 18a – w związku z zaniechaniem prowadzenia audytu w wskutek niezatrudnienia audytora,
- **podejrzeniu innych czynów:**
 - z art. 77 pkt 1 ustawy o rachunkowości w związku z art. 61 § 3 kks – poprzez niesporządzenie dowodów księgowych oraz niezawidencjonowanie w księgach rachunkowych operacji gospodarczych (w zakresie przyjmowania i wydawania darów rzeczowych dla poszkodowanych w powodzi),
 - z art. 231 § 1 kk poprzez niedopełnienie obowiązku należytej staranności przy wydawaniu decyzji o przyznaniu zasiłków celowych, a w konsekwencji ich zawyżenia lub wypłaty osobie nieuprawnionej.

Wykaz skontrolowanych podmiotów

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK	Nazwa jednostki kontrolowanej
1.	Delegatura NIK we Wrocławiu (jednostka koordynująca Kontrolę)	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu
		Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni
		Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni
		Urząd Miasta i Gminy w Jelczu–Laskowicach
		Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu–Laskowicach
2.	Delegatura NIK w Bydgoszczy	Kujawsko–Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy
		Urząd Gminy w Dąbrowie Chełmińskiej
		Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Chełmińskiej
		Urząd Gminy w Raciążku
		Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążku
3.	Delegatura NIK w Katowicach	Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach
		Urząd Miasta w Bieruniu
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu
		Urząd Miasta w Czechowicach–Dziedzicach
		Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach–Dziedzicach
4.	Delegatura NIK w Kielcach	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
		Urząd Miasta w Sandomierzu
		Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu
		Urząd Miasta i Gminy w Połańcu
		Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu
5.	Delegatura NIK w Krakowie	Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie
		Urząd Gminy w Bochni
		Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni
		Urząd Gminy w Wietrzychowicach
		Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wietrzychowicach
6.	Delegatura NIK w Lublinie	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie
		Urząd Gminy w Wilkowie
		Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie
		Urząd Miejski w Annopolu
		Ośrodek Pomocy Społecznej w Annopolu
7.	Delegatura NIK w Opolu	Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu
		Urząd Gminy w Cisku
		Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku
8.	Delegatura NIK w Warszawie	Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie
		Urząd Miasta i Gminy w Gąbinie
		Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąbinie
		Urząd Gminy w Słubicach
		Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach

Stan prawny dotyczący kontrolowanej działalności

(stanowi uzupełnienie charakterystyki stanu prawnego zawartego w rozdziale 3.1. informacji)

Ustawa o pomocy społecznej⁶¹⁾

Stosownie do art. 5 tej ustawy prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje m.in.:

- osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli spełniają warunki określone w art. 5 pkt 2 lit. a i b ustawy,
- mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin⁶²⁾, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy m.in. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną (art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy).

Stosownie do art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje (z wyłączeniem przypadków określonych w ust. 2) w formie decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego (ust. 4). Decyzja ta może być zmieniona lub uchylona na niekorzyść strony bez jej zgody, jedynie w przypadkach określonych w art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, tj. w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany sytuacji dochodowej lub osobistej strony, pobrania nienależnego świadczenia, a także można zmienić lub uchylić decyzję, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa m.in. w art. 107 ust. 5 (odmowa złożenia oświadczenia o dochodach i stanie majątkowym). Zmiana decyzji administracyjnej na korzyść strony nie wymaga jej zgody. Zwrot świadczenia następuje na zasadach określonych w art. 104 ustawy o pomocy. Należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (ust. 1). Wysokość należności podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej (ust.3). Należności te ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja je ustalająca stała się ostateczna (ust 5).

Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej. Gmina, realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę (art. 110 ust. 1 i 2 ustawy).

⁶¹⁾ Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.

⁶²⁾ Dz.U. z 2006 r. Nr 144, poz. 1043 ze zm.

Ośrodek pomocy społecznej, wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, kieruje się ustaleniami wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Wójt (burmistrz, prezydent miasta) udziela kierownikowi ośrodka pomocy społecznej upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Upoważnienie może być także udzielone innej osobie na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej (art. 110 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy).

Wojewoda sprawuje nadzór i kontroluje wykonywanie zadań przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej zgodnie z przepisami działu III rozdz. 4 ustawy o pomocy społecznej (art. 126 do 134).

Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać, zgodnie z art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań zleconych oraz na dofinansowanie zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 50% kosztów realizacji zadania. Wymienionego ograniczenia wysokości dotacji nie stosuje się, w myśl art. 115 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, jeżeli środki przeznaczone na ww. dotacje, pochodzą z programów rządowych lub programów resortowych.

Kodeks postępowania administracyjnego⁶³⁾

Wszczęcie postępowania reguluje art. 61 § 3 stanowiący, iż datą wszczęcia postępowania na żądanie strony (na wniosek) jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Przepisy art. 35 k.p.a. regulują natomiast czas związany z załatwianiem spraw. I tak stosownie do § 1 tego artykułu organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ (§ 2). Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (§ 3). Do terminów określonych w przepisach poprzedzających nie wlicza się terminów przewidzianych w przepisach prawa dla dokonania określonych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony albo z przyczyn niezależnych od organu (§ 5). Stosownie natomiast do art. 36. § 1 o każdym przypadku niezakończono sprawy w terminie określonym w art. 35 organ administracji publicznej obowiązany jest zawiadomić stronę, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu (§ 2). Ponadto zgodnie z art. 37. § 1 k.p.a. na niezakończono sprawy w terminie określonym w art. 35 lub ustalonym w myśl art. 36 stronie służy zażalenie do organu administracji publicznej wyższego stopnia.

Wymienione przepisy k.p.a. określające załatwianie spraw, w zakresie spraw związanych z usuwaniem skutków powodzi nie miały w pełni zastosowania po wejściu w życie z dniem

⁶³⁾ Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

9 lipca 2010 r. ustawy z 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r.⁶⁴). Ustawa ta w art. 4 zobowiązała bowiem do załatwiania takich spraw w pierwszej kolejności, nie później niż w terminie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania. W przypadku niedotrzymania tego terminu, ustawa ta przewiduje uproszczony tryb eliminowania bezczynności organu, gdyż niedochowanie miesięcznego terminu w myśl art. 4 ust. 2 uprawnia stronę do złożenia skargi do sądu administracyjnego (który w przypadku stwierdzenia bezczynności organu, może wymierzyć temu organowi grzywnę). Pomięta zatem została konieczność wyczerpania udziału organu II instancji przed uruchomieniem trybu sądownoadministracyjnego, co przewiduje art. 37 k.p.a.

Zgodnie z art. 104 k.p.a. Organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Decyzja powinna zawierać (art. 107 § 1): oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji lub, jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego, powinna być opatrzona bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa (§ 3). Można odstąpić od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony; nie dotyczy to jednak decyzji rozstrzygających sporne interesy stron oraz decyzji wydanych na skutek odwołania (§ 4).

Z art. 108 ust. 1 wynika, iż decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Rygor natychmiastowej wykonalności może być nadany decyzji również po jej wydaniu. W tym przypadku organ wydaje postanowienie, na które służy stronie zażalenie (§ 2).

Nadto zauważyć należy, iż stosownie do przepisów art. 17 k.p.a. organami wyższego stopnia w rozumieniu kodeksu są w stosunku do organów jednostek samorządu terytorialnego – samorządowe kolegia odwoławcze, chyba że ustawy szczególne stanowią inaczej. Powołany przepis k.p.a., a nadto przepisy art. 1 oraz 2 ustawy o samorządowych kolegiach odwoławczych⁶⁵), określające samorządowe kolegia odwoławcze jako organy wyższego stopnia w stosunku do jednostek samorządu terytorialnego, nie uzależniają właściwości organów wyższego stopnia od rodzaju zadań wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Kolegia

⁶⁴) Dz.U. z 2010 r. Nr 123, poz. 835 ze zm.

⁶⁵) Ustawa z 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 856 ze zm.) stanowi w art. 1, iż samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia, w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. W art. 2 natomiast, że w powołanych wyżej sprawach kolegia te są organami właściwymi w szczególności do rozpatrywania odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia, żądań wznowienia postępowania lub do stwierdzania nieważności decyzji.

te są zatem organami odwoławczymi w sprawach rozstrzyganych decyzjami administracyjnymi z zakresu pomocy osobom poszkodowanym w wyniku działania żywiołu zarówno wówczas, gdy chodzi o zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, jak i zadania własne gmin. Wyjątki wskazujące na właściwość wojewody mogłyby więc wynikać jedynie z przepisów szczególnych, jakich jednakże, biorąc pod uwagę dokonane rozpoznanie, nie wydano.

Ustawa o finansach publicznych⁶⁶⁾, zwana dalej u.f.p.

W art. 126 u.f.p. zdefiniowano dotacje, jako podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz z państwowych funduszy celowych przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych. Definicję dotacji celowych zawarto w art. 127, w myśl którego są to środki przeznaczone m.in. na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, bieżących zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz kosztów realizacji inwestycji (przy czym kwota dotacji na dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych nie może stanowić więcej niż 80 % kosztów realizacji zadania, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej – art. 128 ust. 2).

Dotacje celowe przyznane jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w części niewykorzystanej w danym roku (w części w jakiej zadanie nie zostało wykonane), podlegają zwrotowi do budżetu państwa, w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku albo w terminie 21 dni od dnia określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów wydanym na podstawie art. 181 ust. 3 (art.168 ust.6).

⁶⁶⁾ Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.).
3. Ustawa budżetowa na rok 2010 z dnia 22 stycznia 2010 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 102.).
4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).
5. Ustawa z 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r. (Dz.U. Nr 123, poz. 835 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526).
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.).
8. Ustawa z 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz.U. z 2001 r. Nr 84, poz. 906) po zmianach, które weszły w życie z dniem 16 sierpnia 2010 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 149, poz. 996).
9. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.).
11. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.).
12. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.).
13. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.).
14. Ustawa z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. Nr 89, poz. 590 ze zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207.).
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r. (Dz.U. Nr 132, poz. 889).
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników oraz wypłaty uczniom zasiłku powodziowego na cele edukacyjne (Dz.U. Nr 95, poz. 612 ze zm.).
18. Art. 11 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1857/2006 z 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniające rozporządzenie (WE) Nr 70/2001 (Dz.U.UE.L. z 2006 r. 358.3).

Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Lp	Nazwa kontrolowanej jednostki	Imię i nazwisko kierownika jednostki
1.	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu	Aleksander Marek Skorupa
2.	Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni	Andrzej Grzmielewicz
3.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni	Edward Rak
4.	Urząd Miasta i Gminy w Jelczu–Laskowicach	Kazimierz Putyra
5.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu–Laskowicach	Iwona Ekhard
6.	Kujawsko–Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy	Ewa Mes
7.	Urząd Gminy w Dąbrowie Chełmińskiej	Radosław Ciechacki
8.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Chełmińskiej	Danuta Tomaszewska
9.	Urząd Gminy w Raciążku	Wiesława Słowińska
10.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążku	Małgorzata Lewandowska
11.	Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach	Zygmunt Łukaszczyk
12.	Urząd Miasta w Bieruniu	Bernard Pustelnik
13.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu	Bogusława Miernik
14.	Urząd Miasta w Czechowicach–Dziedzicach	Marian Błachut
15.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach–Dziedzicach	Bogusława Balcarek
16.	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach	Bożentyna Pałka–Koruba
17.	Urząd Miasta w Sandomierzu	Jerzy Borowski
18.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu	Halina Komenda
19.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	Jacek Tarnowski
20.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu	Anna Wolska
21.	Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie	Stanisław Kracik
22.	Urząd Gminy w Bochni	Jerzy Lysy
23.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni	Danuta Góra
24.	Urząd Gminy w Wietrzychowicach	Leszek Zabiegała
25.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wietrzychowicach	Dorota Czarna
26.	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie	Genowefa Tokarska
27.	Urząd Gminy w Wilkowie	Grzegorz Teresiński
28.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie	Krystyna Szałas
29.	Urząd Miejski w Annopolu	Wiesław Liwiński
30.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Annopolu	Grażyna Kruszec
31.	Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu	Ryszard Wilczyński
32.	Urząd Gminy w Cisku	Alojzy Parys
33.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku	Marianna Zygmunciak
34.	Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie	Jacek Kozłowski
35.	Urząd Miasta i Gminy w Gąbinie	Krzysztof Jadczał
36.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąbinie	Halina Rogalska
37.	Urząd Gminy w Słubicach	Józef Walewski
38.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach	Hanna Arkita

Syntetyczne oceny poszczególnych jednostek objętych kontrolą

Nazwa jednostki	Ocena	Uzasadnienie oceny
w województwie dolnośląskim		
Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości oceniła działania podjęte dla zinwentaryzowania strat, ich szacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy – za nieprawidłową NIK uznała weryfikację wniosków złożonych przez Gminę Bogatynia, w wyniku której Gminie tej zawyżono dotacje o 1 965,6 tys. zł; W pozostałych przypadkach NIK pozytywnie oceniła sposób pozyskania od właściwych ministrów i przekazywania gminom przez Wojewodę środków pomocowych dla powodziarzy; NIK pozytywnie oceniła sprawowanie przez Wojewodę nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem dotacji przekazanych na pomoc dla powodziarzy z budżetu państwa.
Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości oceniła działania podjęte dla zinwentaryzowania strat i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym, zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji dla powodziarzy oraz skuteczność funkcjonowania kontroli zarządczej nad szacowaniem szkód. NIK negatywnie oceniła niewdrożenie audytu wewnętrznego w gminie. Nieprawidłowości dotyczyły ponadto zawyżenia zapotrzebowania na dotację na kwotę 1965,6 tys. zł, opieszalej weryfikacji wniosków o zasiłki remontowe do 20 tys. zł oraz nadzoru nad działaniami MOPS w zakresie wypłaty zasiłków.
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania podjęte dla zinwentaryzowania strat i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy, wykorzystanie środków pomocowych przeznaczonych dla powodziarzy oraz skuteczność funkcjonowania kontroli zarządczej. Stwierdzone nieprawidłowości odnosiły się m.in. do opieszalej w dokonywaniu wypłat niektórych zasiłków celowych na remont i odbudowę budynków i nierzetelnego ustalania ich wysokości, systemu kontroli w zakresie oględzin wykonanych robót oraz wydłużonego czasu wydawania decyzji w sprawie usuwania skutków powodzi (powyżej miesiąca od złożenia wniosku).
Urząd Miasta i Gminy w Jelczu-Laskowicach	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości oceniła działania podjęte dla zinwentaryzowania strat i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym, wykorzystanie środków przeznaczonych dla powodziarzy oraz skuteczność funkcjonowania kontroli zarządczej nad szacowaniem szkód i wykorzystaniem środków. Nieprawidłowości dotyczyły szacowania szkód w budynkach mieszkalnych (dokonywano je także u osób nieuprawnionych do uzyskania pomocy, nie zalecano stosowania najtańszych standardowych materiałów budowlanych), terminowości zapłaty za usługę rzeczoznawcy, nieprzekazania zasiłku powodziowego na cele edukacyjne wszystkim uprawnionym (9 tys. zł) oraz powiązanych z powyższym mechanizmów kontroli zarządczej.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu–Laskowicach	Negatywna	<p>NIK negatywnie oceniła zarówno sposób wykorzystania części środków finansowych na pomoc dla powodzian, pozyskanie, rozdział i ewidencjonowanie pomocy rzeczowej, jak również skuteczność funkcjonowania kontroli zarządczej nad ustalaniem zakresu niezbędnej pomocy, wykorzystaniem przyznanych środków oraz dokonywaniem rozliczeń wypłaconych zasiłków.</p> <p>NIK pozytywnie oceniła, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania podjęte dla zinwentaryzowania strat i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy.</p> <p>Za nieprawidłowe uznano bezpodstawne żądanie zwrotu niewydatkowanych przez powodzian środków z zasiłków w końcu grudnia 2010 r.</p>
w województwie kujawsko–pomorskim		
Kujawsko–Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy	Pozytywna	<p>NIK pozytywnie oceniła wprowadzenie procedur wewnętrznych związanych z udzielaniem pomocy poszkodowanym; Niezwłocznie informowano gminy o trybie i warunkach pomocy dla powodzian; Terminowo przekazywano gminom dotacje z budżetu państwa; Dokonywano w sposób prawidłowy okresowych ocen wykorzystania dotacji.</p>
Urząd Gminy w Dąbrowie Chełmińskiej	Pozytywna z nieprawidłowościami	<p>NIK pozytywnie oceniła poprawne zinwentaryzowanie strat i zapewnienie wyceny szkód, prawidłowe udzielenie pomocy i wypłatę zasiłków poszkodowanym, zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie środków na realizację zadań związanych z prowadzoną akcją powodziową, prawidłowe ujęcie środków na pomoc dla powodzian w budżecie gminy. Jako nieprawidłowości NIK wskazała braki w załącznikach funkcjonalnych do gminnego planu zarządzania kryzysowego dot. dokumentowania szkód oraz brak procedur w zakresie dystrybucji darowizn finansowych i rzeczowych.</p>
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Chełmińskiej	Pozytywna z nieprawidłowościami	<p>NIK pozytywnie oceniła działania GOPS w zakresie pomocy poszkodowanym na każdym etapie jej udzielania, za wyjątkiem nieprawidłowości polegających na nieewidencjonowaniu darowizn rzeczowych, niestosowania procedur kontroli zarządczej oraz błędów na etapie wydawania niektórych decyzji administracyjnych o przyznaniu zasiłku.</p>
Urząd Gminy w Raciążku	Pozytywna	<p>NIK pozytywnie oceniła działania Wójta polegające na poprawnym zinwentaryzowaniu strat, rzetelnym oszacowaniu szkód w budynkach, zgodnym z przeznaczeniem wydatkowaniu środków i właściwym ich rozliczeniu oraz zapewnieniu rzetelnej sprawozdawczości.</p>
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążku	Pozytywna z nieprawidłowościami	<p>NIK pozytywnie oceniła działania podjęte dla zinwentaryzowania strat i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy, wykorzystanie środków pomocowych przeznaczonych dla powodzian, ich rozliczenie oraz skuteczność funkcjonowania kontroli nad wykorzystaniem środków (w każdym przypadku sprawdzono prawidłowość ich wydatkowania).</p> <p>Jako nieprawidłowe NIK oceniła błędy księgowe (nieujęcie darowizn w księgach) oraz opieszale wydanie decyzji o przyznaniu zasiłku na remont/odbudowę budynku w 4 przypadkach.</p>

w województwie lubelskim		
Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie	Pozytywna z uchybieniami	NIK pozytywnie oceniła sprawność działań służb Wojewody w warunkach powodzi, w tym bieżące informowanie gmin, inwentaryzację strat i ich szacowanie oraz ustalanie zakresu i wielkości pomocy powodzianom; Wojewoda przestrzegał obowiązujących zasad trybu pozyskiwania, rozdziału i rozliczania środków. Za uchybienie uznano znikomą ilość kontroli w gminnych ośrodkach pomocy społecznej.
Urząd Gminy w Wilkowie	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK generalnie pozytywnie oceniła organizację pomocy poszkodowanym oraz wykorzystanie przyznanych dotacji, stwierdzając jednocześnie nieprawidłowości odnoszące się do nieokreślenia zasad oraz trybu oceniania i dokumentowania szkód na majątku osób fizycznych, nieegzekwowania kar umownych za nieterminowe wykonanie przez rzeczoznawców zamówionych operatów, niewprowadzenia ewidencji i nieokreślenia zasad rozdziału poszkodowanym pomocy rzeczowej przekazanej przez darczyńców oraz niedopracowania jednolitych procedur systemu kontroli zarządczej. NIK negatywnie oceniła realizację wypłat zasiłków przez GOPS (w 2010 r. nie wypłacono zasiłków rodzinom rolniczym w kwocie 987 tys. zł).
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie	Negatywna	NIK negatywnie oceniła realizację zadań w zakresie udzielania pomocy powodzianom, w szczególności w związku z nieudzielaniem do końca 2010 r. pomocy przewidzianej rządowym programem skierowanym do rodzin rolniczych, wypłaceniem w 28 przypadkach (pracownikom samorządowym) zasiłków celowych ze środków otrzymanych od innych jst (z naruszeniem zasad ich przyznawania), przekroczeniem 30 dniowego terminu zakończeniu postępowań w sprawach o udzielenie pomocy, jak również nierzetelnym ewidencjonowaniem wniosków o wypłatę zasiłków i niejednolitym ustalaniu ich wysokości (zasiłki do 100 tys. zł).
Urząd Miejski w Annopolu	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania podjęte podczas powodzi, zarówno w zakresie poprawnego zinventaryzowania strat, oszacowania i udzielenia pomocy, jak również zgodnego z przeznaczeniem wydatkowania środków. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nieterminowym rozliczeniu dotacji od innej j.s.t. i nieopracowaniu jednolitego systemu kontroli zarządczej.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Annopolu	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła bezzwłocznie podjęte działania w celu zinventaryzowania strat, ich oszacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym oraz opracowanie i wdrożenie jednolitego systemu kontroli zarządczej. Nieprawidłowym – w ocenie NIK – był brak procedur dystrybucji pomocy materialnej/rzeczowej i ewidencji w tym zakresie.

w województwie małopolskim		
Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie	Pozytywna z uchybieniami	NIK uznała za prawidłowe działania podjęte przez Wojewodę w zakresie ustalenia niezbędnej pomocy poszkodowanym; Wojewoda rzetelnie zaplanował, zabezpieczył i zgodnie z przeznaczeniem wykorzystał środki z budżetu państwa przeznaczone dla powodzian; Weryfikacja wniosków gmin została przeprowadzona rzetelnie i szczegółowo; NIK pozytywnie oceniła sprawowanie przez Wojewodę nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem przyznanych gminom środków. Stwierdzone uchybienia dotyczyły obszaru pomocy dla poszkodowanych rodzin rolniczych – nieprawidłowości w działaniach komisji przy szacowaniu szkód (niepełna dokumentacja).
Urząd Gminy w Bochni	Pozytywna z uchybieniami	NIK pozytywnie oceniła podjęcie działań mających na celu oszacowanie strat u rodzin dotkniętych powodzią i udzielenie im wszelkiej niezbędnej pomocy. Uchybienia polegały na nieprzekazaniu mieszkańcom Gminy pełnej informacji na temat szacowania szkód powodziowych na potrzeby ustalenia wysokości należnej pomocy materialnej, nierzetelnej analizie dokumentów podczas pierwszej weryfikacji wniosków na remonty i odbudowę budynków, nierozdysponowaniu środków finansowych od darczyńców oraz błędnym księgowaniu wydatków na zasiłki celowe.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni	Pozytywna z uchybieniami	NIK pozytywnie oceniła podjęcie działań mających na celu oszacowanie strat i udzielenie poszkodowanym wszelkiej niezbędnej pomocy, w zakresie możliwym do uzyskania. Jako uchybienia NIK oceniła nierzetelną weryfikację niektórych zasiłków celowych na remonty/odbudowę budynków, przeprowadzenie wywiadów środowiskowych przez osoby bez uprawnień oraz brak zasad rozdysponowania pomocy rzeczowej.
Urząd Gminy w Wietrzychowicach	Pozytywna z uchybieniami	NIK pozytywnie oceniła w szczególności niezwłoczne podjęcie działań mających na celu oszacowanie strat u rodzin dotkniętych powodzią i udzielenie im wszelkiej niezbędnej pomocy. Stwierdzone uchybienia dotyczyły niewprowadzenia zasad funkcjonowania systemu kontroli zarządczej oraz braku pisemnych zasad i kryteriów w przypadku konieczności przyjmowania i rozdzielania pomocy rzeczowej.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wietrzychowicach	Pozytywna z uchybieniami	NIK pozytywnie oceniła niezwłoczne działania mające na celu oszacowanie strat i udzielenie poszkodowanym wszelkiej niezbędnej pomocy. Uchybienia dotyczyły w szczególności niewprowadzenia zasad funkcjonowania systemu kontroli zarządczej.

w województwie mazowieckim		
Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła zinventaryzowanie i oszacowanie strat oraz politykę informacyjną; Wojewoda występował o środki z budżetu państwa bez zbędnej zwłoki; Weryfikacja wniosków gmin o dotacje umożliwiające pomoc powodzianom została przeprowadzona rzetelnie; Środki na realizację tej pomocy były przekazywane niezwłocznie; Za nieprawidłowości uznano wypłatę Gminie Słubice dotacji w kwocie o 56,1 tys. zł wyższej od wycen rzeczoznawców oraz przekazanie tejże gminie 13 tys. zł w terminie uniemożliwiającym wykorzystanie dotacji.
Urząd Miasta i Gminy w Gąbinie	Pozytywna z uchybieniami	NIK pozytywnie oceniła podjęcie działań mających na celu oszacowanie strat u rodzin dotkniętych powodzią i udzielenie im wszelkiej niezbędnej pomocy. Uchybienie polegało na braku bieżącej weryfikacji wpłat na konto Programu „Bezpieczny Dom w Mieście i Gminie Gąbin”.
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąbinie	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK generalnie pozytywnie oceniła działania podjęte przez MGOPS w celu udzielania pomocy osobom poszkodowanym, w tym usuwania jej skutków, za wyjątkiem: braku polityki rachunkowości, nierzetelnego dokumentowania potrzeb poszkodowanych i poniesionych przez nich strat (wywiady środowiskowe) oraz 2 przypadków nierozpatrzenia wniosków o udzielenie pomocy – co NIK uznała za nieprawidłowości.
Urząd Gminy w Słubicach	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania w zakresie udzielonej pomocy poszkodowanym ze środków publicznych, w tym działania podjęte dla zinventaryzowania i oszacowania strat oraz ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym, jak również wykorzystanie środków z budżetu państwa. Nieprawidłowości dotyczyły m.in. rozdysponowania pomocy pozyskanej od podmiotów spoza sektora finansów publicznych (brak procedur ewidencjonowania i dystrybucji darów finansowych i rzeczowych) – zagrożenie korupcją.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach	Negatywna	NIK negatywnie oceniła realizację zadań w zakresie udzielenia pomocy poszkodowanym, głównie z uwagi na nierozpatrzenie 23 wniosków powodzian, brak rzetelnego dokumentowania potrzeb poszkodowanych i poniesionych przez nich strat, dwukrotne wypłacenie zasiłku do 6 tys. zł tej samej osobie oraz nieuzasadnione opóźnienie w pozyskaniu dotacji na pomoc dla 7 rodzin rolniczych.

w województwie opolskim		
Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania podjęte dla zinwentaryzowania strat, ich szacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy; NIK pozytywnie oceniła gospodarowanie przez Wojewodę środkami budżetu państwa przeznaczonymi na pomoc dla powodzi oraz sprawowanie nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem środków. Nieprawidłowością była niekompletna dokumentacja wniosków o dotacje na zasiłki od 20 do 100 tys. zł
Urząd Gminy w Cisku	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania Urzędu Gminy polegające na określeniu i oszacowaniu wielkości strat powstałych w wyniku powodzi oraz udzieleniu niezbędnej pomocy poszkodowanym, natomiast negatywnie rozliczanie pomocy w formie zasiłków celowych do 20 tys. zł i do 100 tys. zł. Nieprawidłowości polegały m.in. na cofnięciu upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych mianowanemu kierownikowi GOPS (działanie nielegalne), nierzetelnej weryfikacji niektórych faktur przedkładanych do rozliczenia wydatków poniesionych przez powodźcian, braku gminnego planu zarządzania kryzysowego.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania polegające na udzieleniu niezbędnej pomocy poszkodowanym, Natomiast nieprawidłowości dotyczyły sposobu przyznawania pomocy w formie zasiłków celowych w wysokości do 20 tys. zł i w przedziale od 20 do 100 tys. zł – decyzje administracyjne w tym zakresie wydawał Wójt, który cofnął upoważnienie kierownikowi GOPS. Nierzetelnie rozliczono udzieloną pomoc na odbudowę budynków mieszkalnych.
w województwie śląskim		
Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach	Pozytywna z uchybieniami	NIK pozytywnie oceniła terminowość i sposób informowania gmin o trybie i warunkach korzystania z pomocy dla powodzi; prawidłowo zinwentaryzowano straty; rzetelnie wyłoniono osoby upoważnione do szacowania szkód; NIK pozytywnie oceniła planowanie i wykorzystanie środków przeznaczonych dla powodzi; Uchybienia dotyczyły braków w udokumentowaniu procesu weryfikacji wniosków gmin o dotacje na pomoc dla powodzi.
Urząd Miasta w Bieruniu	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania podjęte przez Burmistrza w zakresie inwentaryzowania strat, ich szacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy oraz pozyskiwania, rozdziału i zagospodarowania środków. Nieprawidłowości dotyczyły m.in. sprawowania nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem środków – braku procedur zapewniających uzyskanie pełnej wiedzy o źródłach, rodzaju i wielkości pomocy przyznawanej poszkodowanym oraz braku kontroli zasadności przyznawania zasiłków na remont/ odbudowę do 20 tys. zł i do 6 tys. zł.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu	Pozytywna z nieprawidłowościami	Pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, NIK pozytywnie oceniła działania na rzecz zinwentaryzowania strat oraz ich oszacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym, a nadto wykorzystanie środków przeznaczonych dla powodzi. Za nieprawidłowe NIK uznała m.in. brak potwierdzenia przez niektórych poszkodowanych odbioru otrzymanej pomocy rzeczowej oraz nieprzekazanie poszkodowanym „kart pomocy”.

Urząd Miasta w Czechowicach–Dziedzicach	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania w zakresie inwentaryzowania strat, ich szacowania i ustalania zakresu niezbędnej pomocy oraz pozyskiwania, rozdziału i zagospodarowania środków. Nieprawidłowości polegały m.in. na niekompletności planu reagowania kryzysowego gminy (brak zasad oraz trybu szacowania szkód), nieterminowym rozpatrywaniu niektórych spraw (zasiłki powyżej 20 tys.), wypłaceniu rzeczoznawcy całości wynagrodzenia, pomimo że nie sporządził wyceny 2 budynków oraz nieuwzględnieniu w planie kontroli na 2011 r. zagadnień związanych z udzielaniem pomocy poszkodowanym w powodzi.
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach–Dziedzicach	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła działania na rzecz zinwentaryzowania strat oraz ich oszacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym, a także – z kilkoma wyjątkami – wykorzystanie środków przeznaczonych dla powodzi. Nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim wydawania decyzji o udzieleniu zasiłku po upływie 30 dni od momentu złożenia wniosku (zasiłki na remont/odbudowę).
w województwie świętokrzyskim		
Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach	Pozytywna z uchybieniami	Podjęto skuteczne działania w celu uzyskania dotacji z rezerwy celkowej budżetu państwa; opracowano pisemne procedury związane z udzielaniem pomocy poszkodowanym; powołano wojewódzkie i gminne komisje ds. szacowania szkód; dotacje przekazywano niezwłocznie; Uchybienia polegały m.in. na niesporządzeniu wystąpienia pokontrolnego, w związku z kontrolą Wydziału Polityki Społecznej w OPS w Pacanowie.
Urząd Miasta w Sandomierzu	Pozytywna z nieprawidłowościami	NIK pozytywnie oceniła podjęcie działań mających na celu określenie rozmiaru szkód i oszacowanie strat, politykę informacyjną Urzędu dot. rodzajów pomocy, prawidłowe wykorzystanie dotacji na pomoc powodziom, zaangażowanie środków własnych Gminy na potrzeby pomocy poszkodowanym oraz prawidłową dystrybucję darów rzeczowych. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania dotacji w kwocie 1,4 tys. zł na wycenę kosztorysową oraz wyłonienie rzeczoznawców budowlanych z pominięciem obowiązujących w Urzędzie procedur.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu	Pozytywna	NIK pozytywnie oceniła działalność MOPS we wszystkich obszarach objętych kontrolą, w tym m.in.: przygotowaniu organizacyjnym, prawidłowym ewidencjonowaniu świadczeń, podejmowaniu decyzji bez zbędnej zwłoki, prawidłowym ewidencjonowaniu wydatków oraz wprowadzeniu systemu kontroli zarządczej, który zapewnił m.in. wyeliminowanie ryzyka wystąpienia naruszeń dyscypliny finansów publicznych.

Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	Pozytywna z nieprawidłowościami	<p>NIK pozytywnie oceniła zinventaryzowanie strat powodziowych, w tym bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu określenie rozmiaru szkód, prawidłową dystrybucję środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa, zapewnienie pomieszczeń zastępczych dla wszystkich potrzebujących powodzian, wynegocjowanie niskich stawek z rzeczoznawcami majątkowymi na oszacowanie szkód w poszczególnych budynkach i lokalach mieszkalnych.</p> <p>Nieprawidłowości dotyczyły niewystarczającego dokumentowania udzielanej pomocy w formie rzeczowe oraz brak pełnej informacji o niezaspokojonych potrzebach w zakresie zasiłków na remont/odbudowę budynków.</p>
Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu	Pozytywna z nieprawidłowościami	<p>NIK pozytywnie oceniła przygotowanie organizacyjne OPS zapewniające niesienie skutecznej pomocy poszkodowanym, rzetelne ewidencjonowanie udzielanej pomocy finansowej, rozpatrzenie wszystkich złożonych przez powodzian wniosków o wypłatę zasiłków, jak również rzetelną sprawozdawczość.</p> <p>Za nieprawidłowość NIK uznała nieterminowe – w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego – wydawanie decyzji o przyznaniu zasiłków.</p>

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Rzecznik Praw Obywatelskich
6. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
7. Minister Spraw Wewnętrznych
8. Minister Finansów
9. Minister Administracji i Cyfryzacji
10. Minister Pracy i Polityki Społecznej
11. Prokurator Generalny
12. Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu RP
13. Komisja Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP
14. Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP
15. Komisja Finansów Publicznych Sejmu RP
16. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
17. Komisja Rodziny i Polityki Społecznej Senatu RP
18. Komisja Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP
19. Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej Senatu RP
20. Centralne Biuro Antykorupcyjne
21. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
22. Wojewodowie